

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Фонд ПИО је од 2020. до данас исплатио пензионерима као подршку укупно по 34.900 динара кроз четири једнократне новчане помоћи. Стабилност система гарантује сигурну исплату пензија уз редовне повишице

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

СВЕОБУХВАТНА БРИГА ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

НАСЛОВНА СТРАНА

Фото: Невена Јовановић

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Дугачак пут једнакости

Историјски гледано, жене ни у једној епохи нити поретку нису биле друштвено прихваћене на начин на који су сада. Женска права су напредовала запањујућом брзином у последњих сто година, јавност широм света прихвата идеју родне равноправности, а једнаку расподелу могућности и одговорности између жена и мушкараца декларативно скоро више нико не доводи у питање.

Међутим, велика разноликост облика, интензитета и начина на који се тај отпор ипак показује разлог је што су Уједињене нације за овогодишње обележавање Међународног дана жена изабрале тему „Родна равноправност данас за одрживо сутра“. Нова глобална анализа напретка у области родне равноправности и женских права показује да су здравствена ситуација у вези са пандемијом и повезана економска криза озбиљније утицале на жене него на мушкарце, односно да су жене и девојке непропорционално погођене социоекономским последицама ковида 19, борећи се са великим губицима посла и средстава за живот, прекидима у образовању и повећаним оптерећењем неплаћеног рада на нези и помоћи у кући.

Укратко, према Извештају о глобалном родном јазу Светског економског форума за 2021 (Global Gender Gap Report 2021), још једна генерација жена мораће да чека на потпуни родни паритет пошто је пандемијска 2020. додала 36 година времену које је потребно да би се смањило родни јаз. Утицај пандемије се и даље осећа а већ до сада је смањење глобалног јаза међу половима подигла са 99,5 на 135,6 година.

Петнаести по реду Глобални индекс родног јаза мери еволуцију родних разлика у 156 земаља у четири области: економско учешће и могућности; ниво образовања; здравље и политичко оснаживање. На светском нивоу, просечна пређена удаљеност до родног паритета је 68 одсто, што је корак уназад у поређењу са 2020.

Родни јаз у политичком оснаживању и даље је највећи од четири праћена, са само 22 одсто затворених паритета до данас. У 156 земаља жене заузимају само 26,1 проценат од око 35.500 места у парламентарима и само 22,6 одсто од око

3.400 министара широм света. У 81 земљи жена никада није била на челу државе. Према садашњој стопи напретка, Светски економски форум процењује да ће бити потребно 145,5 година да се постигне родни паритет у политици.

Родни јаз у економском учешћу и могућностима остаје други по величини: према новим резултатима индекса, 58 одсто овог јаза је до сада затворено. С једне стране, удео жена међу квалификованим професионалцима и даље расте, као и напредак ка једнакости плата (мада споро), док с друге стране и даље постоји стални недостатак жена на руководећим позицијама, при чему оне представљају само 27 одсто свих менаџерских позиција.

Родне разлике у образовном постигнућу и здрављу су скоро затворене. У области образовања 95 одсто родног јаза је глобално покривено, 37 земаља је већ у потпуном паритету али „последњи километар“ напретка се споро одвија. Индекс процењује да ће тренутним темпом бити потребно још 14,2 године да се овај јаз потпуно затвори. У области здравља и преживљавања затворено је 96 процената родног јаза.

Исланд је по 12. пут родно најравноправнија земља на свету, а пет земаља са највише побољшања у укупном индексу за 2021. су Литванија, Србија, Источни Тимор, Того и Уједињени Арапски Емирати.

И према подацима Међународне организације рада, пандемија је имала негативнији утицај на жене него на мушкарце, при чему су оне губиле посао по већим стопима – пет одсто наспрам 3,9 процента међу мушкарцима.

Даље, криза је убрзала аутоматизацију и дигитализацију, увећавајући и поремећај тржишта рада јер су родне разлике вероватније у тим секторима – у рачунарству, на пример, жене чине само 14,2 одсто радне снаге.

Обележавајући дан женске историје у доба када свет још покушава да стане на ноге од шока пандемије, могло би се закључити да је, упркос томе што су генерације жена освајале и освојиле широка економска, социјална и лична права, и даље актуелан стари слоган с почетка ере једнакости – „Прешле су дуг пут, али још нису ту“.

М. Јовановић

РЕЉА ОГЊЕНОВИЋ, ЗАМЕНИК ДИРЕКТОРА ФОНДА ПИО

Свеобухватна брига за пензионере

Корисницима пензија, корисницима права на привремену накнаду – инвалидима рада друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности (у складу са члановима 223 и 225 Закона о пензијском и инвалидском осигурању) и инвалидној деци – корисницима привремене накнаде код Републичког фонда ПИО, у фебруару је исплаћена новчана помоћ у износу од 20.000 динара.

– Као што смо и најавили, 10. фебруара Фонд је почео са исплатом највеће до сада једнократне помоћи за пензионере, кориснике права на привремену накнаду и за инвалидну децу, у износу од 20.000 динара. Помоћ су примили корисници који су то право остварили закључно са 31. јануаром ове године, а онима који до исплате нису били добили решење о пензији помоћ ће бити исплаћена накнадно, после успостављања исплате пензија. За ову намену Фонд је издвојио 33,8 милијарди динара, а у ту цифру су урачунати и трошкови доставе.

Желим да подсетим да је Фонд ПИО, од 2020. до данас, у две пандемијске године исплатио пензионерима као новчану подршку укупно 34.900 динара кроз четири једнократне помоћи – од 4.000 и од 5.000 динара у 2020, 5.900 динара у 2021. и сада 20.000 динара. Поред тога, пензионери су добили,

Реља Огњеновић, заменик директора Фонда ПИО

као и сви пунолетни грађани Србије, и новчану помоћ од државе у укупном износу од 180 евра у динарској противвредности – нагласио је заменик директора Фонда ПИО, Реља Огњеновић.

Према његовим речима, за пензионере, садашње и будуће, најважније је да је успостављена стабилност система која гарантује сигурну исплату пензија, уз редовне повишице, као што је и ова од 5,5 одсто од 1. јануара ове године.

– Брига о пензионерима је свеобухватна са аспекта државе, али и са аспекта Фонда који, поред набројаног, у континуитету предузима и бројне друге активности за побољшање њиховог стандарда. Фонд ПИО сваке године на име друштвеног стандарда корисника пензија издваја 0,1 одсто од својих прихода, што је у 2021. износило више од 557 милиона динара. Очекујемо да ове године, захваљујући бољим приходима Фонда, та цифра буде већа за око 92 милиона динара. Та средства су највећим делом намењена рехабилитацији пензионера у бањама о трошку Фонда и током последње две године, упркос ковиду, то смо омогућили за више од 30.000 пензионера са најнижим примањима. Ако погледамо протеклих 10 година, чак 110.000 пензионера је добило могућност за бесплатан десетодневни опоравак у бањама.

Поред тога, део средстава Фонд одређује и за културне и спортско-рекреативне манифестације чији је циљ боља интеграција старијих у друштво, као и за солидарну помоћ за пензионере са најнижим примањима у виду пакета са основним животним намирницама и средствима за хигијену. Треба нагласити да је све ово било могуће реализовати зато што је држава остварила одличне резултате, јер су финансије сигурне и стабилне и јер се отварају нова радна места, а ми ћемо се и даље са истом енергијом борити за већи привредни раст и још бољи стандард наших грађана – истакао је заменик директора Фонда Реља Огњеновић.

М. Јовановић

Филијала за град Београд

ФИЛИЈАЛА ФОНДА ПИО У ЛЕСКОВЦУ У
РЕНОВИРАНОЈ ЗГРАДИ НА СТАРОЈ АДРЕСИ

Бољи услови за странке и запослене

У пространој шалтер сали одлични услови за рад запослених и пријем странака

Од понедељка, 21. фебруара ове године, Филијала РФ ПИО у Лесковцу поново је почела са радом на својој старој адреси, у улици

опсежног реновирања зграда ове филијале је засијала пуним сјајем, а на задовољство бројних Лесковчана које смо контактирали тим поводом.

ности прилагођена особама са инвалидитетом. Осим пријема захтева за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, у шалтер сали се обављају и послови издавања разних уверења и потврда, овера докумената и издавање потврда на захтев заинтересованих правних субјекта, издавање пин кодова за грађане, а ту је и служба правне помоћи.

Медицинско вештачење особа са инвалидитетом и даље се обавља на првом спрату, али сада у знатно бољим условима, са адекватним пространим лифтом и санитарним чвором прилагођеним за ОСИ.

– Увели смо и прозивни систем у раду са странкама, те више нема чекања као некад у редовима.

Марина Манојловић, директорка Филијале РФ ПИО Лесковац

Пана Ђукића б.б. У реновираном објекту стекли су се изванредни услови за рад запослених и пријем странака.

Реконструкција и адаптација Филијале Лесковац започела је у новембру 2020. године. Успешно су обављени велики грађевински радови, а за то време послови из надлежности филијале одвијали су се на три мање условне локације у граду. Након

– Са великим задовољством могу да кажем да је објекат филијале један од најлепших и најсловнијих пословних простора у Јабланичком управном округу, како за кориснике наших услуга, осигуранике и пензионере, тако и за запослене у филијали – истакла је Марина Манојловић, директорка Филијале Лесковац.

У приземљу објекта налази се пространа шалтер сала, у потпу-

Старијим особама, као и особама са инвалидитетом омогућили смо лак и једноставан приступ згради, почев од приступне рампе, оборених степеника на прилазу, до могућности да странка седне у шалтер сали док јој се захтев обрађује. Пословна зграда Филијале има велику архиву, веома приступачну, и две мање архиве за финансијске и друге стручне послове – наглашава директорка Марина Манојловић.

Лесковачка филијала Фонда ПИО има 53 запослена, а са својих пет испостава (Бојник, Лебана, Медвеђа, Власотинце, Црна Трава) покрива територијално веома разуђени Јабланички управни округ. Овај округ тренутно има око 68.000 осигураника и 43.480 корисника права, односно пензионера. Просечна пензија у Јабланичком управном округу на крају 2021. године износила је 22.738 динара.

Према речима директорке Манојловић, од 1. јануара до 31. децембра прошле године Филијала Лесковац примила је 11.057 захтева за остваривање разних права из ПИО, а од тога је, упркос раду на три локације, решено око 98 одсто. Овакав успешан резултат је и на велико задовољство корисника услуга Фонда из Лесковца и Јабланичког управног округа.

Томислав Стевановић

Унапређење рада у бољим условима

Покрајински фонд (ПФ) са седиштем у Новом Саду, на челу са директором Славком Имрићем, у протеклој години је дао пуни допринос успешном раду и функционисању РФ ПИО – упркос и даље присутној пандемији, што се намеће и као прва тема у разговору са директором Имрићем.

Да ли је пандемија корона-вируса утицала на редован рад и резултате пословања Покрајинског фонда у прошлој години?

– Покрајински фонд је у потпуности пратио и примењивао сва упутства и мере заштите које је прописао Кризни штаб ради сузбијања пандемије коронавируса у Републици Србији, а које су јединствено и перманентно примењиване у целом Фонду захваљујући Кризном штабу РФ ПИО. Са задовољством констатујем да смо сви успешно прилагодили наше пословање тешкој епидемиолошкој ситуацији, па смо задржали и добре резултате у раду Покрајинског фонда из ранијег периода.

Током прошле године РФ ПИО је завршио изградњу пословне зграде Филијале Нови Сад, а пресељењем запослених на другу адресу обављена је припрема за реконструкцију пословне зграде Филијале Вршац. Колико је то значајно за рад ПФ?

– Запослени из Филијале Нови Сад и Одељења за медицинско вештачење из надлежности ПФ преселили су се у нову модерну зграду Филијале, у целости изграђену средствима РФ ПИО, на адреси Житни

трг бр. 3. Овај велелепни, најсавременије изграђен објект објединио је све послове Филијале, те сада омогућава да се права грађана брже реализују, а бољи услови рада сигурно ће допринети и већој продуктивности запослених, смањењу редова и побољшању квалитета свих услуга. Нарочита пажња посвећена је просторијама за медицинско вештачење, које су потпуно прилагођене особама са инвалидитетом и особама са различитим поремећајима здравља. Дакле, ова зграда која, урађена по свим грађевинским стандардима, сада обезбеђује адекватан шалтерски простор за странке и просторије за медицинско вештачење, велики је помак у функционисању Фонда. У склопу припрема за реконструкцију пословне зграде Филијале Вршац у 2021. години успешно је урађено пресељење запослених, канцеларијског намештаја, ИТ опреме, предмета и свега онога што је неопходно за рад Филијале на новој адреси у Вршцу како би се несметано обавили радови на реконструкцији њене пословне зграде. Према информацијама које имам, запослени и грађани су задовољни условима рада у привременом смештају Филијале, као и квалитетом услуге. У плану је да у овој години започне реконструкција и адаптација зграда филијала Зрењанин, Кикинда и Сомбор, као и пословног објекта Покрајинског фонда у Новом Саду, што ће значајно подићи капацитете Фонда за квалитетнију услугу грађанима.

Послови које ПФ обавља на унапређењу друштвеног

Славко Имрић, директор Покрајинског фонда са седиштем у Новом Саду

стандарда успешно су реализовани и у 2021. Да ли су, као и раније, пензионерске организације асистирале Фонду у овом послу, односно, какву је сарадњу са њима остварио ПФ?

– Преко филијала РФ ПИО са подручја АП Војводине, у складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, у 2021. је на рехабилитацији у бањама о трошку Фонда боравило 2.893 пензионера. С обзиром на тренутну епидемиолошку ситуацију, продужен је боравак наших корисника пензија у РХ центрима и бањама по огласу из 2021. до 31. марта ове године. Преостало је да још 633 пензионера реализује свој бесплатни десетодневни боравак. Током 2021. највише корисника пензија из АП Војводине боравило је у бањи Јунаковић, бањи Кањижи и врдничком „Термалу“.

Истакао бих и пословично одличну сарадњу са пензионерским организацијама и запосленима у РХ центрима и бањама у реализацији овог посла током прошле године. Добру сарадњу са њима остварили смо и у другим областима и у периоду пандемије, а наставићемо и у будуће. По питању солидарне помоћи пензионерима којима се пензије исплаћују преко филијала РФ ПИО са подручја АП Војводине, за пакете са основним животним намирницама и средствима за хигије-

ну у 2021. години утрошена су средства у износу од око девет и по милиона динара. Најугроженијим корисницима пензија из ових средстава подељена су 7.283 пакета.

Захваљујући већим планираним изворним приходима, повећавају се и средства предвиђена Правилником о друштвеном стандарду, што омогућава да РФ ПИО сваке године на бесплатан опоравак шаље све већи број пензионера.

Из плана рада за 2022. шта бисте издвојили као значајније за пословање ПФ?

– У оквиру планова рада Покрајинског фонда у 2022. години предвидели смо да акценат у нашем раду буде на скраћењу рокова чекања на медицинско вештачење и на одржавању и унапређењу ефикасности у раду Одељења за ПИО по међународним уговорима, што ће ипак зависити и од епидемиолошке ситуације. С циљем да се што мање чека на решавање по захтевима, а у склопу координације рада са филијалама РФ ПИО на територији АПВ, уз пружање стручне и сваке друге подршке која им је неопходна за добар рад, настојаћемо да се што већи број захтева решава у законском року.

Које службе бисте истакли као кључне у раду Покрајинског фонда?

– Најбољи пример доброг резултата је рад Одељења за ПИО по међународним угово-

Пословна зграда Покрајинског фонда

рима. Обим посла у овом одељењу се задржао, а резултати су остали на истом квалитативном и квантитативном нивоу као пре пандемије. Пандемија је утицала и да се привремено прекине са добром праксом одржавања саветодавних дана са носиоцима социјалног осигурања из Мађарске, Аустрије и Немачке, као и са бившим републикама СФРЈ. Срећом, у раду баштинимо добру праксу из раније организованих разговорних дана, јер су већ успостављени контакти и везе са стручњацима из тих завода и фондова добра основа за ефикасније решавање предмета и ажурност у раду. Истакао

бих и Службу исплате пензија у ПФ, која успешно координира рад исплатних служби у филијалама Фонда са подручја АПВ тако што редовно прати њихов рад и врши увид у обрађене податке исплате пензија. Сектор ИТ ПФ је и у току пандемије успешно радио и сви планирани пројекти су завршени јер су и у тим ванредним околностима сви који су радили били максимално пожртвовани и одговорни. Од кључних пројеката које је ИТ сектор ПФ реализовао у претходном периоду свакако је усељење Филијале Нови Сад у нову зграду на Житном тргу, такође и пресељење филија-

ле РФ ПИО на нову локацију за само неколико дана. Ово је урађено уз одличну сарадњу и координацију са руководиоцима и запосленима у поменутих филијалама. Значајни пројекти које су заједно реализовали запослени Сектора ИТ ПФ и Сектора ИТ РФ јесу и пројекат ИП телефоније, смање пословних процеса и израда пројектне документације за израду новог система за подршку основне делатности Фонда ПИО и остали пројекти чијом реализацијом смо подigli на виши ниво пружање услуга Фонда свим корисницима.

Мирослав Мектеровић

Доприн

Променама прописа којима је било уређено пензијско и инвалидско осигурање, почев од 1. јула 1983. године, лица која обављају делатности у култури, или врше свештеничку или верску службу, постала су обавезно осигурана. На овај начин проширен је круг осигураника самосталних делатности и уређено је питање пензијског и инвалидског осигурања самосталних уметника, односно свештеника и верских службеника. И раније су ова лица могла да остваре стаж осигурања, уз самосталну уплату доприноса за ПИО. То им је било омогућено закљученим уговорима о спровођењу осигурања, али то осигурање није било обавезно већ се искључиво на захтев лица која се баве самосталним професионалним делатностима својство осигураника утврђивало решењем. По доношењу решења, уплата доприноса постајала је обавеза осигураника.

Утврђивање трајања осигурања

Питање услова за утврђивање обавезног пензијског осигурања уређено је одговарајућим прописима. Законом о култури дефинисан је појам самосталног уметника као физичког лица које ствара ауторска дела из области уметничке делатности, или изводи уметничка и ауторска дела из области уметничке делатности, и које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност. Такође, потребно је и да таквом лицу репрезентативно удружење у култури утврди статус. Уколико лице испуњава прописане услове, односно ако има пословну способност, уметничку делатност обавља као једино или главно занимање и има пребивалиште у Републици Србији, подноси захтев репрезентативном удружењу за утврђивање статуса, односно упис у чланство.

Комеморација поводом смрти Василија Белобрковића

Представник пензионера у Управном одбору Фонда ПИО, Василије Васа Белобрковић, председник Градске организације пензионера Београда и један од оснивача Покрета трећег доба Србије, преминуо је 29. јануара у 84. години. Комеморација поводом његове смрти одржана је 2. фебруара у просторијама Градске организације пензионера Београда. Поред породице и бројних пријатеља и сарадника, комеморацији је присуствовао и председник Управног одбора Фонда ПИО Данило Вујичић, као и остали представници Фонда.

Подсећајући присутне на дело Василија Белобрковића, Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије,

Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, говори на скупу посвећеном сећању на Василија Белобрковића

нагласио је, између осталог, да је Васа својим личним врлинама и радом оставио неизбрисив траг.

– Он је био пензионерски трибун који је као члан Управ-

ног одбора РФ ПИО успевао да представи захтеве пензионера и да Фонду на прави начин пренесе све информације које је од нас добијао – рекао је Савић. **Г. О.**

ОСИ ПО ОПРЕДЕЉЕНОЈ ОСНОВИЦИ

Чињеница да се уметничка делатност обавља као једино или главно занимање заправо значи да уметник главни део својих прихода, или све своје приходе остварује управо од те делатности, односно да није у пензијском и инвалидском осигурању по неком другом основу, на пример – да није у радном односу. Ако репрезентативно удружење прихвати захтев уметника и упише га у чланство, управо тај упис има конститутивно дејство, и дан када је упис регистрован у евиденцији удружења заправо представља и дан почетка обавезног пензијског и инвалидског осигурања за уметника. По упису у чланство, уметник са потврдама удружења и попуњеним и овереним обрацима М и М-А треба да оде у надлежну организациону јединицу РФ ПИО, где ће му се регистровати пријава на осигурање. Ова пријава истовремено значи и пријаву на здравствено осигурање, што уметнику омогућава и да овери здравствену књижицу и користи услуге из тог осигурања.

Верски службеници и свештеници делатност обављају у складу са прописима верске организације, а декретом те организације о постављењу и разреше-

њу одређује се трајање верске службе. Доношењем декрета о постављењу, лица која обављају верску делатност као једино занимање стичу својство осигураника па им од дана постављења тече и обавезно пензијско и инвалидско осигурање и траје све до дана разрешења.

Основице не морају да одговарају реалним зарадама

Уметници и верски службеници плаћају доприносе према основицама осигурања које не морају да одговарају њиховим реалним, оствареним зарадама. За свештенике и верске службенике уплата доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање врши се из буџета Републике Србије, у висини најниже месечне основице. Осигураник може да се определи и за неку вишу основицу, а износ разлике између најниже и опредељене основице уплаћује сам осигураник или црква, односно верска заједница. О опредељеној основици обавештава се Пореска управа која и врши задужење доприносима за ПИО и та основица не може да се мења у току године. Уметници такође доприносе уплаћују према задужењима Пореске управе, где се води и

евиденција о уплатама. Град Београд уплаћује доприносе за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање уметницима са пребивалиштем на територији града који испуњавају одређене услове. Сличне одлуке постоје у већини јединица локалне самоуправе. Као и за верске службенике, доприноси се уплаћују до висине најниже основице осигурања, а број уметника за који се уплата доприноса врши на овај начин ограничен је буџетом локалне самоуправе, па у случају да број пријављених прелази могућности, приоритет имају они са дужином стажом осигурања. У случају када уметник остварује и приходе по уговору о делу или ауторском уговору, почев од 2006. године пријаве о овим приходима (М-УН) предају се Пореској управи а не Фонду ПИО. Овако предате пријаве урачунавају се у основицу осигурања, односно Пореска управа умањује задужење за уплату доприноса за износ уплаћен по пријављеној уговореној накнади. Као и верски службеници, уметници могу да се определиле за вишу основицу осигурања од најниже, у ком случају сами уплаћују разлику износа доприноса између најниже и изабране основице осигурања.

Пун стаж осигурања

Све што смо до сада писали односи се на лица која професионалну делатност обављају самостално. То и јесте најчешћа ситуација, али бројни су уметници и верски службеници који су на другу начин ангажовани, најчешће запослени, и то у установама културе или у образовним институцијама. Ангажовање по уговору о раду подразумева сва права и обавезе из радног односа и у таквом случају су ова лица у потпуности изједначена са другим запосленима, без обзира на професију. Слично је и у случају ангажовања по основу уговора о делу или о привременим и повременим пословима.

У ранијем периоду, пре измена Закона из 2018. године, дешавало се да лице које је било осигурано по основу самосталне делатности буде ангажовано нпр. кроз радни однос са непуним радним временом и на тај начин наруши континуитет стажа осигурања. Наиме, како је радни однос према законским прописима приоритетно осигурање у односу на самосталну делатност, није било могуће утврдити стаж по основу нижег приоритета чак ни у случају да доприноси по приоритетном осигурању не покривају календарско трајање тог осигурања, иако су плаћени доприноси за самосталну делатност коју лице и даље обавља паралелно уз радни однос. Међутим, изменама Закона о ПИО, из 2018. године, уређено је да се у стаж осигурања рачуна време за које је плаћен допринос за ПИО по било ком основу. Ова измена односи се и на периоде пре ступања измена на правну снагу, па осигураници више не могу да дођу у ситуацију да и поред уплаћених доприноса, због приоритетног осигурања са непуним радним временом немају стаж осигурања који одговара календарском трајању.

Важно је нагласити да осигураник има обавезу да о свим променама у току осигурања обавести РФ ПИО, како би се благовремено регистровале одговарајуће пријаве у матичну евиденцију. Дакле, промене статуса у чланству у репрезентативном удружењу, односно доношење декрета од стране цркве или верске заједнице, представљају основ за промене у осигурању. Посебно треба водити рачуна о престанку осигурања, јер ретроактивни уноси у евиденцију удружења немају дејство, већ се престанак чланства утврђује са даном када је промена регистрована у евиденцији, о чему удружења издају потврде у складу са законским прописима.

Мирослав Мирић

Параћин: ратари на сајму у Измиру

Општина Параћин субвенционисала је посету регистрованих пољопривредних произвођача са своје територије највећем турском пољопривредном сајму Агроекспо 2022, који је од 1. до 7. фебруара одржан у Измиру. Параћинска локална самоуправа платила је половину укупних трошкова путовања.

Сајам у Измиру посетило је 38 пољопривредника и носилаца пољопривредних газдинстава, који су искористили могућност да из прве руке стекну увид у, пре свега, нову пољопривредну механизацију и системе, али и нове врсте садница, и то уз помоћ водича и преводиоца, који су им били обезбеђени.

На сајму је учествовало више од 1000 излагача из око 70 земаља.

Мере НСЗ у Поморавском округу

Национална служба за запошљавање расписала је 12 нових конкурса за финансијску подршку послодавцима и незапосленима. На територији Поморавског округа финансијска подршка предвиђена је за 639 особа, од тога за 81 особу са инвалидитетом. У Јагодини се посебна пажња посвећује подстицању запошљавања ОСИ па је тако учешће броја места предвиђених за ове особе у укупном конкурсном опсегу за Поморавски округ око 13 одсто.

У филијали НСЗ у Јагодини нарочито издвајају мере намењене младима, а то су стручна пракса и мере приправништва за младе са средњим и младом са високим образовањем који имају просечну оцену на студијама најмање 8,00. Износи за стручну праксу су повећани ове године и накнада за особе са средњим образовањем износи 22.000 динара, са вишим 24.000 и са високим 27.000 динара.

Усвојен Закон о социјалном предузетништву

Народна скупштина Републике Србије усвојила је, 4. фебруара, Закон о социјалном предузетништву, којим се први пут на свеобухватан начин уређује област социјалног предузетништва и подстиче његов развој.

Циљ овог закона је стварање повољног пословног окружења за развој социјалног предузетништва, развијање свести о значају социјалне економије, као и задовољење идентификованих друштвених потреба. Увођењем социјалног предузетништва у правни систем, допринеће се активацији друштвено осетљивих група, њиховој интеграцији у друштво и економском оснаживању.

– Закон о социјалном предузетништву допринеће јачању економије засноване на солидарности и снажно ће утицати на побољшање стандарда пре свега социјално најугроженијих категорија становништва – рекла је министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална права, проф. др Дарија Кисић (на слици), представљајући предлог закона.

Како је нагласила, социјално предузетништво представља посебан начин пословања где је економска компонента изражена, али је битна и социјална димензија, јер се део зараде у овим предузећима одваја у циљу испуњавања одређене социјалне мисије.

– Оваква предузећа имају посебан начин пословања и њиховим активирањем омогућавамо да се искористи њихов потенцијал у заједници и да се побољша положај социјално најугроженијих, а пре свега да се смањи стопа незапослености најрањивијих категорија на тржишту рада – рекла је министарка Дарија Кисић.

Отворен пословни клуб ПТД Србије

Пословни клуб Покрета трећег доба Србије отворен је 24. фебруара 2022. на Новом Београду, у улици Милеве Марић Ајнштајн 26.

Објекат чине два нивоа: горњи, где се налази кафе, и доњи у којем је друштвени простор и канцеларије Књижевног клуба Покрета ТДС, Клуба ветерана ОРА и еколога Покрета ТДС и Клуба сликара и иконописаца Покрета ТДС. Простор је декорисан сликама са ликовних колонија Олимпијаде трећег доба, које могу и да се купе. Има интернет везу, а опремљен је билијаром, шахом, пикадом, дариваним компјутерима и телевизорима, разгласним уређајима, комплетима спортских реквизита, књигама и гласилима...

Клуб је намењен за дружење и сусрете припадника трећег доба, за књижевне вечери, сликарске радионице и изложбе, а може се и изнајмљивати за организовање разних свечаности.

Отварању клуба су, између осталих, присуствовали и проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, и Рујица Белановић, в.д. председника ГОП Београд. Присутнима су се обратили, поред Андреје Савића, проф. др Момчило Талијан, и проф. др Живко Кулић, после чега је уследило дружење уз пригодно послужење.

Трстеник: санитарско возило за Дом здравља

Локална самоуправа општине Трстеник издвојила је из буџета 26 милиона динара за куповину санитарског возила за Дом здравља „Др Сава Станојевић“ и тако наставила са улагањима у возни парк и опрему ове здравствене установе.

– Ове године за здравство смо издвојили десет милиона динара више него лане. Желимо да се побољша рад медицинског особља, да се омогући додатно запошљавање лекара и медицинских сестара и сређивање простора – каже председница општине Трстеник Милена Турк. Она је директорки ове здравствене установе др Жаклини Ристић уручила кључеве санитарског возила. Др Жаклина Ристић је напоменула да ће ово и још једно санитарско возило користити Патронажна служба Дома здравља и амбуланте на сеоском подручју да би се брже и лакше долазило до пацијената.

Просечна нето зарада у децембру 2021. године – 74.629 динара

Просечна зарада у Србији у децембру прошле године износила је 74.629 динара и номинално је била виша за 12,9 одсто него у истом месецу 2020. године, а реално повећање је 4,6 одсто, саопштио је Републички завод за статистику.

Просечна бруто зарада била је 102.196 динара, што је номинално увећање од 12,5 одсто у поређењу са децембром 2020. а реално за 4,3 одсто.

Раст нето зарада у периоду јануар–децембар 2021. године, у односу на исти период прошле године, износио је 9,6 одсто номинално и 5,4 одсто реално, а бруто зарада 9,4 одсто номинално, односно 5,2 одсто реално.

Медијална нето зарада за децембар износила је 53.349 динара, а то значи да је 50 одсто запослених имало зараду до тог износа.

Рума: помоћ за лечење болесне деце

Општина Рума обрадовала је Комисију за остваривање права на новчану помоћ намењену за лечење деце оболеле од малигних и других тешких болести на територији ове општине.

Ово право могу остварити корисници, деца до 18 година старости са пребивалиштем на територији општине Рума, оболели од малигних и других тешких болести које су дефинисане прописима о здравственој заштити, а којима је потребна новчана помоћ за лечење.

О износу новчане помоћи одлучује се решењем на основу мишљења Комисије која утврђује здравствене, социјално-економске и друге услове за сваки појединачни случај, а захтев се подноси Одељењу за друштвене делатности Општинске управе општине Рума.

Захтев се може преузети на званичном сајту општине (www.ruma.rs) или лично у Одељењу за друштвене делатности општине Рума, а додатне информације могу се добити радним даном позивом на број 022/478-800, од 7 до 15 часова.

Књажевац: 306 стипендија најбољим ученицима и студентима

Општина Књажевац брине о младима, посебно ако су то добри ученици и студенти. Ове године, први пут, општина је расписала Светосавски конкурс „Будућност Књажевца“ који је намењен управо будућности Књажевца, вредним ученицима и студентима.

У Дому културе у Књажевцу, на Светог Саву, председник општине Књажевац, Милан Ђокић, уручио је стипендије најбољим књажевачким ученицима и студентима. Додељено је 306 стипендија. Новчану помоћ први пут је добило 37 најбољих студената.

Локална самоуправа на разне начине помаже младим људима. Много се улаже и у књажевачке школе, све с циљем да млади овде заврше средњу школу, и да се по завршетку образовања врате у родни град.

Ниш: субвенције за куповину бицикла

Град Ниш је издвојио из градске касе пет милиона динара за субвенције грађанима који намеравају да купе бицикл. Конкурс траје до 8. марта а грађани који се буду пријавили добиће од града ваучер у износу од 5.000 динара.

Додатних 1.500 динара финансира добављач ваучера па ће укупна субвенција за куповину бицикла износити шест и по хиљада динара.

Циљ је, кажу надлежни у градској управи, да се промовишу здрави стилови живота а коришћење бицикла, као еколошки прихватљивог превозног средства, то сигурно јесте. Ниш ранијих година није много бринуо о бициклистима. Уређених бицикличких стаза је било мало. Стање се сада убрзано мења набоље. Изграђене су бицикличке стазе кроз паркове и дуж многих булевара па је конкурс за субвенцију при куповини бицикала наишао на опште одобравање грађана.

Ниш: сreteњско одличје Народном позоришту

Поводом 15. фебруара, Дана државности Републике Србије, председник Александар Вучић уручио је сreteњско признање и Народном позоришту из Ниша. Позориште ове године обележава 135 година постојања и одликовано је Орденом првог степена за нарочите заслуге за Републику Србију и њене грађане у области културе. Орден је примио директор позоришта, Спасоје Ж. Миловановић.

За 135 година рада извођена су најзначајнија дела српске књижевности, као и најпознатије драме светске књижевности. Позоришни комади су премијерно постављани више од 1.500 пута. Само у последње три године Народно позориште Ниш је имало 23 премијере, одиграло је 273 репризних представа пред око 39.660 гледалаца, стоји, између осталог, у образложењу за ово високо признање. Такође се каже да је позоришни ансамбл учествовао на 24 фестивала у земљи и иностранству и да је угостио 64 представе из земље и региона.

Високо признање за успешан рад

Удружење пензионера града Новог Сада је, поводом Дана државности, 15. фебруара, за изузетне заслуге и постигнуте резултате у јавној делатности добило повељу и златну медаљу за заслуге од председника Републике Србије Александра Вучића.

На конференцији за новинаре која је тим поводом одржана у Удружењу пензионера града Новог Сада истакнута је захвалност председнику Србије на признању, као и на томе што је препознао да ово удружење даје допринос успешном развоју друштвених, демократских и других односа у држави.

Представници Удружења захвалили су и градоначелнику Новог Сада, Милошу Вучевићу, који им је, како су навели, омогућио услове за деловање, као и свом чланству и сарадницима.

Председник Удружења Момо Чолаковић истакао је да високо признање за њих значи пре свега обавезу да још више и успе-

Момо Чолаковић прима признање од председника Александра Вучића

шније делују, пре свега у корист најстаријих суграђана, те да је подстрек за још већу одговорност и очување свега доброг и позитивног што су створили у свом радном веку. Нагласио је да то признање деле са више од 25.000 чланова у 44 месне организације са 401 активистом.

– Основни правци рада Удружења пензионера града Новог Сада, када је у питању држава, јесу захтев за поштовање и примена Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Посебно инсистирамо на томе да се заштите они који иду у превремену пензију, односно да им се не умањује пензија кад наврше 65 година. Тако-

ђе, мислим да је веома важно и значајно да почнемо да примењујемо Закон о социјалној карти. Наш предлог, за сада једини у држави, јесте да се у вези са тим прецизно утврди ко заиста живи на ивици сиромаштва и да се формира посебан фонд који би обезбеђивао бољи материјални и социјални положај корисника пензија и старијих који нису пензионери, а којих је у Новом Саду више од 85.000 – казао је Чолаковић.

Председник Удружења се осврнуо и на чињеницу да је Нови Сад у смислу бриге о најстаријим суграђанима препознатљив и јединствен у Србији, наводећи да једини издваја годишњу једнократну помоћ, као што и држава чини, али искључиво за кориснике пензија чија примања не прелазе 16.004,68 динара.

– Сваке године о трошку града 400 корисника пензија иде у бању, а до сада је то право искористило њих 2.800. Град је до сада издвојио више од 350 милиона динара за опремање клубова и домова пензионера. До сада смо отворили два нова дома у Будисави и Кисачу, а у припреми је отварање још пет. При крају је изградња највећег и најопремљенијег Дома пензионера у Каћу, припрема се отварање нових домова на Сајлову, Степановићеву и Ковиљу, као и нашег овде у Поштанској 3, са Дневним центром. Важно је напоменути и то да је ове године више од 60 милиона динара одређено за изградњу новог дома у Лединцима. Биће, такође, завршени и домови у Буковцу, Сремској Каменици и на Ченеју. Инсистирамо и на припреми изградње Дома на Поповици, који је у фази пројектовања и, као један од најлепших, даваће нам посебан печат – навео је Момо Чолаковић и још једном истакао да је брига града о старијим грађанима свеобухватна. **Г. О.**

Са конференције за новинаре у Удружењу пензионера

Медаља за заслуге Божидару Цекићу

Председник Савеза инвалида рада Србије и члан Савета Владе за питања особа са инвалидитетом, Божидар Цекић, поводом Дана државности Србије награђен је изузетним признањем – Златном медаљом за заслуге, коју му је уручио председник Републике Србије Александар Вучић (на слици).

– Изузетно ми је драго и почастован сам што сам добио овако високо државно признање. Желим да изразим велику захвалност председнику Републике Александру Вучићу што је мој дугогодишњи рад на побољшању положаја инвалида рада и особа са инвалидитетом препознат и признат.

Мислим да сам ово признање већ оправдао, али ћу наравно и даље наставити да помажем чланству и организацијама Савеза инвалида рада Србије, било кроз допринос законским решењима или кроз конкретне пројектне активности. Посебна захвалност и за Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања због сталне подршке, упутстава и заштите ове категорије становништва – рекао је Божидар Цекић.

Медаља за заслуге има два степена (златна и сребрна медаља) и додељује се за изузетне заслуге и постигнуте резултате у свим областима живота и рада. **Г. О.**

Мање незапослених у Војводини

У Великој сали Привредне коморе Војводине 1. фебруара ове године свечано је обележено 103 године рада ове привредне институције. На свечаности су додељене и награде најуспешнијим привредним друштвима и појединцима из АП Војводине за резултате постигнуте у 2021. години.

Свечаности је присуствовао и Игор Мировић, председник Покрајинске владе, који је истакао да је ПКВ једна од најстаријих привредних институција која континуирано ради на унапређењу привредних потенцијала Покрајине. Мировић је навео да је у последњих шест-седам година приметан мерљив развојни тренд наше привреде, као и да је на крају прошле године у Војводини било 98.000 незапослених, док их је 2016. било чак 165.000. Такав резултат је, према његовим речима, остварен заједничким радом Владе Републике Србије и Покрајинске владе, али и снагом привреде и привредника.

– Наш циљ остаје пуна запосленост и уколико наставимо са овим трендом и одржимо ниво економске активности и инвестиција, сигуран сам да ћемо достићи ниво рекордне запослености из 1979. године, када је у АП Војводини било само 45.000 незапослених. Актуелни привредни тренутак, упркос негативним утицајима пандемије, по свим параметрима је разлог за оптимизам, па је и област туризма на стабилном путу опоравка. АП Војводину у 2022. години очекују и велики инфраструктурни послови: интензивирање радова на изградњи Фрушкогорског коридора, почетак изградње аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад и брзе саобраћајнице од Сомбора до Кикинде, као и отварање брзе пруге на деоници од Новог Сада до Београда – навео је председник Покрајинске владе.

Игор Мировић и Бошко Вучуревић са добитницима признања Привредне коморе Војводине

Бошко Вучуревић, председник Привредне коморе Војводине, подсетио је да је ПКВ једна од најстаријих пословно-привредних институција у држави и да су на то веома поносни.

– Година за нама и време које је пред нама пуно је нових искушења за привреду због пандемије изазване ковидом 19. Као део јединственог коморског система били смо ту, од почетка, за наше привреднике. Захваљујући очуваној макроекономској и финансијској стабилности и правовременом свеобухватном пакету економских мера које су донеле Народна банка Србије и Влада Републике Србије, наша земља је у две пандемијске године забележила кумулативни раст реалног БДП-а од око 6,5 процената. Укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине у 2021. износила је више од 16 милијарди евра, што чини 32 одсто укупне размене Републике Србије – истакао Вучуревић и додао да је сарадња

ПКВ и Покрајинске владе интензивна и свакодневна, и да заједно раде на промоцији привредних потенцијала Покрајине.

Признања ПКВ „Коста Миросављевић“ за значајна привредна остварења у областима пољопривреде, индустрије и услуга у АП Војводини у 2021. добили су: „Grow расад“ као најуспешније привредно друштво у области пољопривреде, „Rapid Invest“ – најуспешније привредно друштво у области индустрије, и ДДОР осигурање као најуспешније привредно друштво у области услуга. Најуспешнија привредница је Драгана Чалија, а привредник Мирољуб Кршанин. Признање „Златно перо привреде“ уручено је Горану Ерору, новинару и уреднику Радио телевизије Војводине.

Свечаности је присуствовао и Игор Поповић, директор Сектора удружења привреде Привредне коморе Србије.

М. Мектеровић

Ружица Белановић на челу београдске организације пензионера

На изборној скупштини Градске организације пензионера Београда одржаној почетком фебруара за в.д. председника до редовне изборне скупштине изабрана је досадашња потпредседница Извршног одбора ГОП Београд Ружица Белановић.

Ружица Белановић је председница највеће општинске организације пензионера Нови Београд, а дуго је обављала и функцију потпредседника Ватрогасног савеза Србије.

Захваљујући на избору, Ружица Белановић је изјавила да ће Градска организација пензионера Београда наставити да ради

бескомпромисно штитећи интересе свих пензионера града Београда.

Белановић је истакала да ће Градска организација пензионера Београда наставити да подржава програм и политику ПУПС-а који се односе на залагање за реализацију вредносног става да пензије прате плате, статусна питања и друштвени положај пензионера.

Градска организација пензионера Београда основана је 1946. године и обухвата 17 општинских удружења пензионера града Београда и 15 гранских организација и броји више од 123.000 чланова. **Г. О.**

Фото: ИнфоБиро

ПОДРШКА ПОКРАЈИНЕ ГЛАСИЛИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Средства за девет издавачких кућа

Покрајинска секретарка за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Драгана Милошевић, уручила је, 10. фебруара, уговоре за 2022. годину за суфинансирање листова на језицима националних мањина чији су оснивачи национални савети. Укупна вредност средстава која су додељена по тим уговорима износи 390 милиона динара.

Захваливши представницима ових листова на коректном и професионалном раду, покрајинска секретарка је истакла да је информисање на језицима националних мањина један од најзначајнијих приоритета Покрајинске владе, те да су у претходне четири године, од када је њен актуелни сазив, ова средства увећана са 264 милиона на 390 милиона динара, са жељом и тенденцијом да буду још већа.

– Традиционална подршка за листове националних заједница – националних мањина изузетно је важна за очување националног идентитета јер се он кроз језик и писмо најбоље чува. Политика Владе Републике Србије, па самим тим и Покрајинске владе, јесте правовремено и објективно информисање грађана, што сваки мањински медиј свакодневно и чини, на чему смо вам неизмерно захвални. Уједно смо и на овај начин доказали да ћемо бити ваша снажна подршка, што и испуњавамо повећавањем средстава из године у годину – рекла

Драгана Милошевић (у средини) са потписницима уговора

је приликом доделе уговора Драгана Милошевић.

Као и претходних година, уговори су уручени представницима девет издавачких кућа за 22 листа, а то су: Мађар со, Хет нап, Хлас људу, Либертатае, Руске слово, Хрватска ријеч, Буњевачки информативни центар, Ридне слово и Македонски информативни и издавачки центар.

Директорка Новинско-издавачке установе Мађар со, Розалија Екрес, као и остали представници листова мањина, захвалили

су у име својих издавачких кућа, истичући да би без подршке Покрајинске владе њихов опстанак био угрожен и да је управо тај партнерски однос државе веома битан у очувању националног идентитета на овим просторима. Нагласили су, такође, да су новински папир, енергенти и сировине веома поскупели, тако да је са повећањем буџетских средстава могућ њихов опстанак на тржишту и даљи рад на информисању грађана свих националних заједница.

М. Мектеровић

ТРСТЕНИК: ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Три програма подршке малим привредницима

У сарадњи са Привредном комором Србије РПК Крушевац и општине Трстеник – Шалтер за предузетнике, у Већници Народног универзитета у Трстенику одржана је презентација јавних позива Министарства привреде у овој општини. Програми подстицања развоја предузетништва, кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у овој години, предвиђени су као подршка малим и средњим предузећима.

Презентацију је пратио велики број привредника, будућих привредника, жена предузетница и младих предузетника са подручја трстеничке општине. Скуп је отворио члан Општинског већа Душан Ерић, а програме је представила Алексан-

дра Алексић, координаторка за индустрију ПКС РПК Крушевац.

– Министарство привреде Републике Србије расписало је три јавна позива на основу којих ће се микро, малим и средњим

предузећима и предузетницима ставити на располагање 600 милиона динара бесповратних средстава за подстицање предузетништва. Средства ће се делити кроз три програма подршке: за развојне пројекте, за започињање пословања и подршку женама предузетницама и младима. Сви програми се реализују као комбинација бесповратних средстава и повољних кредита Фонда за развој, тако да ће укупна вредност подржаних пројеката бити вишеструко већа. Јавни позиви за ове програме подршке биће отворени

до утрошка средстава – рекла је Александра Алексић, координаторка за индустрију ПКС РПК Крушевац.

Д. Ивановић

Препознати и пријавити насиље

Насиље над старијим женама у Србији је широко распрострањено и углавном скривено. Старије жене су у односу на старије мушкарце у већем ризику од насиља. Многе годинама трпе насиље у породици од супружника, партнера, деце или унука, али о томе ћуте јер то сматрају прихватљивим моделом понашања.

У организацији удружења „Снага пријатељства” – Amity из Београда, 1. фебруара 2022. године на Новом Београду је одржана радионица под називом „Обезбеђивање услуга за старије и заштита од насиља над старијим женама у условима пандемије”. Радионица је реализована у сарадњи са стручњацима из градских центара за социјални рад који раде на превенцији и заштити од насиља старијих особа и са представницима Министарства унутрашњих послова. У посебном фокусу било је насиље над старијим женама, како га препознати, које су мере заштите и како се носити са изазовима које жене имају у вези са тим што не желе да пријаве насиље јер оно

Надежда Сатарих из удружења „Снага пријатељства” – Amity говори на скупу о заштити старијих од насиља

долази од чланова породице, и како их оснажити да га пријаве.

– Данас смо разговарали о томе које личне стратегије старије жене треба да употребљавају, али и стручњаци који са њима разговарају. Радимо са њима да им укажемо шта су све акти насиља, да им кажемо да је насиље данас кажњиво, да нико не треба да га трпи и да ћути о томе, већ да тражи заштиту и да пријави насиље – рекла је Надежда Сатарих, председница удружења „Сна-

га пријатељства” – Amity. Она је додала и да старије жене препознају физичко насиље, али да све друге облике насиља као што су психолошко, занемаривање потреба старије особе, финансијско искоришћавање, теже препознају. Сексуално насиље углавном не смеју ни да пријаве. Неке старије жене не пријављују насиље због страха, због срамоте, незнања коме и како треба да се обрате или из уверења да им нико неће поверовати.

Према најновијим истраживањима удружења Amity, 16 одсто жена старих између 65 и 74 године доживело је неки облик насиља у претходних 12 месеци. Према извештајима центара за социјални рад, у Србији је у 2020. години од 36.656 пријављених случајева насиља у породици, 2.805 пријава било за насиље над старијим женама.

Овакве радионице одржане су и у Чачку и Крагујевцу за стручњаке из Шумадијског и Моравичког округа који раде на превенцији и заштити старијих особа од насиља.

Радионице су део пројекта „Промоција недискриминације и заштите од насиља над старијим женама у условима пандемије”, који реализују удружења Amity из Београда, Црвени крст из Крагујевца и Ларис из Чачка. Пројекат је подржало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, у оквиру програма „Спровођење антидискриминационих политика у Републици Србији за 2021. годину”, који се финансира из буџета Републике Србије.

Јелена Томић

САВЕЗ СЛЕПИХ СРБИЈЕ

Књига као прозор у свет

У оквиру Савеза слепих Србије ради највећа библиотека за слепе и слабовиде особе на Балкану, библиотека „Др Милан Будимир”. У сусрет обележавању Националног дана књиге, Савез слепих Србије је у просторијама библиотеке 24. фебруара организовао акцију под називом „Покуцај ми књигом на врата”. У овој акцији учествовали су чланови Савеза слепих Србије и познати глумци из домаће серије „Игра судбине”. Они су заједно дистрибуирали књиге на Брајевом писму и аудио књиге на кућну адресу слепим и слабовидим особама, члановима библиотеке.

– Губитак вида није ствар избора већ судбине или пред-

одређења, што нажалост може свакоме да се деси. Један од најбољих начина да се изађе из проблема и последица које доноси изгубљени вид јесу књига и образовање, као најбоља компензација за изгубљени вид и наш прозор у свет – рекао је овом приликом Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије. Присутнима се обратила и Славица Трифуновић, помоћница министра културе, која је нагласила да „покуцати на врата са књигом у руци значи донети богатство у дом, а живот учинити пријатнијим, испуњенијим и лепшим”.

Присутни су тог дана имали прилику и да се упознају са радом библиотеке „Др Милан

У акцији учествовали чланови Савеза слепих Србије и глумци из домаће серије „Игра судбине”

Будимир”, која ја са 90.000 библиотечких јединица различитих жанрова највећа библиотека за слепе и слабовиде особе на Балкану. Ова акција први пут је одржана прошле године и наишла је на велико одушевљење код слепих и слабови-

дих особа. Иначе, по редовном плану рада библиотеке, књиге се читаоцима достављају два пута недељно на кућне адресе. У плану Савеза слепих Србије је и да омогући онлајн библиотеку за своје чланове.

Ј. Томић

ПРЕДСТАВНИЦИ ЦРВЕНОГ КРСТА СРБИЈЕ ПОСЕТИЛИ КОЛЕГЕ ИЗ БИХ

Психолошка прва помоћ старијима

Од 14. до 16. фебруара 2022. представници Црвеног крста Србије посетили су партнере, Друштво Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине и невладину организацију „Хајде“ у вези са проценом напретка заједничког пројекта који спроводе ове организације.

Наташа Тодоровић, координаторка пројекта „Јачање отпорности старијих особа и особа са инвалидитетом током кризе ковид-19 и будућих криза“, и др Милутин Врачевић првог дана посете састали су се са генералним секретаром Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине Рајком Лазићем, као и са сарадницима националног друштва који учествују у спровођењу активности пројекта.

На састанку са Рајком Лазићем и пројектним тимом разго-

варало се о постигнутим резултатима и планираним активностима у другој години, као и о изазовима. Било је речи о свим сегментима пројекта, о значају стандардних оперативних процедура које се развијају и које треба да се унапреде како би помоћ била најбоље усмерена и дошла до оних којима је најпотребнија. Посебна пажња посвећена је раду телефонских центара за подршку који су значајни за унапређење менталног здравља старијих особа и особа са инвалидитетом. Погоршање менталног здравља, поготово код особа које иначе припадају потенцијално рањивим групама један је од значајних негативних ефеката пандемије ковид-19, па је састанак обављен и са директним пружаоцем помоћи телефоном из Брчког.

Другог дана посете представници Црвеног крста Срби-

Састанак са представницима Црвеног крста БиХ

је посетили су НВО „Хајде“ који спроводи део пројекта који се односи на заговарање увођења услуга дуготрајне неге. Уколико би ова активност заживела то би значајно допринело унапређењу положаја старијих особа и особа са инвалидитетом у Босни и Херцеговини. Друга компонента коју спроводи „Хајде“ је психолошка прва помоћ и психосоцијална подршка у оквиру које су

едуковани студенти психологије као волонтери дежурани на телефонским линијама. Главни закључак је да су тренутно старији мотивисани за други део пројекта који ће почети у току ове године а који је пружање подршке уживо кроз активности здравог старења. Овај пројекат се спроводи уз подршку Европске уније и Аустријске развојне агенције.

Г. О.

САРАДЊА ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК И ФОНДАЦИЈЕ СОС ДЕЧИЈЕГ СЕЛА

Подршка за најугроженије породице

Програму подршке јачања социјално угрожених породица које су у ризику од издвајања деце прикључила се, поред Врњачке Бање и Чачка, и општина Трстеник. Пројекат који води Фондација СОС Дечијег села из Краљева спроводиће се у наредних годину и по дана, а први пут на подручју општине Трстеник. Посебно ће се радити са родитељима чија су деца смештена у хранитељске породице на припреми за њихов повратак.

– Програмом су обухваћени родитељи и деца у сукобу са законом, са поремећајима у понашању, жртве породичног насиља, трговине људима, вршњачког насиља које је све присутније, особе са инвалидитетом. Са њима ће као саветници радити психо-

Договор о сарадњи Фондације и Центра за социјални рад Трстеник

лози, педагози, социјални радници, едукатори – рекао је Драгојло Минић, директор трстеничког Центра за социјални рад, и навео да се тренутно у хранитељским породицама налази 25 деце.

Ради се упоредо и на повратку те деце из хранитељских у биолошке породице а, према речима Минића, најугроженијима се обезбеђује и материјална подршка за ургентне потребе.

Партнер је локална самоуправа која је, уз помоћ Министарства омладине и спорта, адаптирала просторије за радионице и пружање потребних услуга.

– У великој мери се ослањамо на Центар за социјални рад, комуницирамо и настојимо да подржавамо једни друге. Наш задатак је да обезбедимо просторије у којима ћемо и по завршетку пројекта наставити пружање ове услуге јер нам је циљ да услуге које пружа Центар за социјални рад проширимо и да препознамо шта је потребно нашим породицама. Породица је заиста један кључ, темељ и јако је важно да је очувамо и одржимо – истакла је Милена Турк, председница општине Трстеник.

Д. Ивановић

Свакодневна подршка угроженима

Четрнаестог фебруара, на Светог Трифуна, Волонтерски сервис Звездаре (ВСЗ) обележио је свој 11. рођендан традиционалним дружењем волонтера и сарадника, овог пута само краћим окупљањем због епидемиолошких мера.

За протеклих 11 година, колико општина Звездара организује волонтирање на својој територији, више од 320 волонтера овог сервиса било је активно у шест дугорочних програма. То значи да у просеку 40 волонтера месечно обезбеђује помоћ и подршку за 250 појединаца, од тога за око 50 корисника у кућним условима. И током ванредног стања звездарски волонтери су најугроженијим суграђанима пружали помоћ и подршку.

На Звездари не волонтирају само суграђани са Звездаре, него и из већине београдских општина, али и из Панчева. Најмлађи волонтер има 15 а најстарија волонтерка 75 година. Придружили су им се ученици, студенти, запослени, незапослени и пензионери.

– Промовишемо волонтирање као социјалну вредност за суграђане свих генерација. У протеклих једанаест година реализована је подршка за око 12.000 корисника у трајању од око 71.000 волонтерских сати и 30.000 услуга – каже Радмила Урошевић, координаторка рада Волонтерског сервиса, и додаје да им се

Радмила Урошевић, координаторка Сервиса, седи друга здесна

Од њих уче други

Волонтерски сервис општине Звездара организовао је десетине скупова из области социјалне заштите, културе старења и развоја волонтирања. Као пример добре праксе, заступљен је у низу стручних часописа, у едукативним материјалима и на сајтовима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Волонтерски сервис Звездаре и Радмила Урошевић, координаторка Сервиса, за свој рад су добили већи број признања, а модел волонтирања на Звездари представљен је на десетини стручних и научних скупова, сајмова социјалних програма, и на фестивалима здравља у Београду, Србији и Хрватској.

обраћају суграђани свих генерација али, ипак, најчешће старији, немоћни и суграђани са инвалидитетом којима треба подршка у свакодневном функционисању.

– Потребни смо и породицама које имају децу са инвалидитетом и различитим развојним проблемима или поремећене породичне односе – додаје Радмила Урошевић.

Сервис реализује помоћ у кућним условима, у Саветовалишту за појединце и породице, организује низ креативних радионица (Школа сликања, Урбани баштовани, Виртуелно путовање, Бонтон старења, Школа кројења, шивења и плетења, декупажа и израде употребних предмета и поклона од различитих материјала) и едукативних радионица

(Школа енглеског, Школа компјутера и обука сениора у коришћењу апликација на мобилним телефонима), одржане су бројне хуманитарне акције и базари...

Протекле две „ковид“ године учиниле су да целокупна заједница уважи колико су дугорочно значајни солидарност, хуманост и емпатија. Ипак, биле су и ограничавајуће за Волонтерски сервис који је са својим радионичарским програмом био мање „покретан“ и мање са школама, установама социјалне заштите, партнерима из цивилног сектора, општинским управама у Србији, са којима су претходних година сарађивали.

Рад Сервиса није остао непримећен, волонтери са Звездаре су „Шампиони локалног развоја“ за 2013/14. годину, добитници су и ласкаве титуле „Пријатељ здравља старијих“ Градског завода за јавно здравље у 2015. години. Од 2015. године Сервис је придружени члан националне мреже Хуманс која унапређује бригу за најстарије. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање доделио им је признање за развијање доброг модела и концепта међугенерациске сарадње. Београдска отворена школа и америчка агенција за међународни развој – УСАИД доделили су признање „Покретачи промена“ Радмили Урошевић, за концепт програма ВСЗ као покретача промена на локалном нивоу. **Г. О.**

ВРЊАЧКА БАЊА

Ваучери и помоћ за расељене и избегле

Избегла и расељена лица из општине Врњачка Бања добила су ваучере за дрва и новчану помоћ. Ваучере је добило 20 породица за по два кубна метра дрва која су им и испоручена. Огрев је набављен средствима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије и локалне самоуправе, а ваучере су добили они који нису били обу-

хваћени претходном расподелом у децембру прошле године.

Додељена је и новчана помоћ за 60 особа регистрованих као расељена и избегла лица у износу од по 10.000 динара.

– Захваљујући доброј сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције, локална самоуправа је конкурисала на више конкурса па смо досад за ове

Са доделе ваучера

суграђане обезбедили стамбени простор, изградњом нових станова или куповином сеоских домаћинстава, а обезбеђена је и подељена помоћ у грађевинском материјалу и огреву, као и

новчана помоћ. И даље ћемо се трудити да помажемо и решавамо проблеме наших суграђана – рекао је Бобан Ђуровић, председник општине Врњачка Бања.

Д. И.

У ТОРДИ НЕГУЈУ БАНАТСКУ ГАСТРОНОМИЈУ

Чувари бакине кухиње

Торда, село смештено у срцу банатске равнице, издваја се од осталих насеља у општини Житиште по изворима минералне воде. Лековита вода откривена је још 1924. године, а већ 1930. почело је пласирање флаширане воде. Флаширане воде „Јордан“ и „Свети Ђорђе“ стизале су до сваког краја земље, али и у Немачку, Француску и Канаду. Међутим, после две хиљаде све је стало и ово природно богатство чека боље дане, бољег улагача да ово подземно лековито злато стигне до потрошача.

У овом банатском селу сложено живе Мађари, Срби и Роми. Ту своје пензионерске дане проводи и брачни пар Ева и Ференц Фаркаш. Док сви људи у овим сокацима журе, они полако иду ка једном циљу, представљајући банатску гастрономију као чувари бакине кухиње. О свему томе сведочи мноштво пехара, највише златних и сребрних. Како каже Ева Фаркаш, 2021. година за њих је била успешна.

– Сада, у пензионерским данима, имамо више времена за оно што нам је био хоби,

Брачни пар Фаркаш, Ева и Ференц, са медаљама, пехарима и скулптуром освојеном прошле године

прихватили смо и са љубављу чувамо нашу стару традицију и спремамо храну онако како су кувале наше баке – каже Ева.

Највеће признање које су за овакав начин кувања добили свакако је скулптура куvara коју су освојили у словачком граду Лехнице на фестивалу „љуте хране“, за пилећи паприкаш. На фестивалу се надметало неколико екипа а укупно је било

43 учесника. Њих двоје са још са два мештанина Торде представљали су екипу овог места. Организатори су оцењивали десет најбољих екипа. Торда је освојила девето место екипно, а у кувању друго место и сребрно признање.

Ференц Фаркаш каже да су почаствовани и изненађени оваквом наградом.

– Скулптура од керамике највреднија је и најлепша међу свим освојеним медаљама и пехарима у нашој колекцији. Кување није лаган посао, али важно је да волиш оно што радиш. То је изузетно креативан посао који ми волимо и уживамо у њему – поручује Ференц.

Ева је радила у некада моћном трговинском ланцу Робне куће „Београд“, а Ференц у Бродоградлишту „Бегеј“, па у Нафтагасу. Изградили су кућу у Зрењанину, али су ипак одлучили да се врате у Торду и ту у сеоском амбијенту уживају у пензионерским данима и у ономе што највише воле – у кувању, чувајући „бакину кухињу“ коју успешно представљају и у свету.

И. Прец

ПРИРОДНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ ЗА РАЗВОЈ ОПШТИНЕ СВРЉИГ

Нишевац – туристички бренд

Општина Сврљиг улаже велика средства у развој туризма, нудећи при том природне лепоте: брда, планине, котлине, пећине, здраву средину и здраву храну за живот.

За развој туристичког потенцијала општина је недавно од Министарства привреде добила 14,5 милиона динара, и то за опремање Визиторског центра у Нишевцу, селу надомак града. Општина Сврљиг у овом пројекту учествује са милион динара.

Место туристичке атракције често обилази и председник општине Сврљиг, Мирослав Марковић. Он каже да је Нишевац већ туристички бренд, да велики број људи посећује око-

Одвојена средства за Визиторски центар у Нишевцу

лину Нишевца, Стари град Сврљиг, клисуру... и да је већ створен примамљив амбијент.

Марковић, даље, прича да је у плану да се у приземљу Визиторског центра направи суве-

нирница и музејска збирка, а у поткровљу смештај за боравак туриста.

У овом делу општине налазе се пећине Самар и Попшићка, затим природни базен у Попшици и манастир у Пирковцу који је последњих година доживео прави процват и мами посетиоце. У околним местима одржавају се и многе манифестације које чувају традицију и живот сврљичког поднебља.

Иначе, у Нишевцу ће се и ове године одржати Пењачки фестивал за такмичаре из Србије и Турске, договорили су се Спортски савез Сврљига и Факултет за физичку културу у Нишу.

С. Ђорђевић

Велики новинар о „малим” људима

Шездесетих година 20. века, док су покретне слике мукотрпно освајале телевизијски екран, радио је био неприкосновен за слање медијских садржаја у етар. Било је то време када су се у Новом Пазару у локалном радију изнедрили први новинари који су убрзо постали и први дописници, не само Радио Београда, него и Телевизије Београд која се стварала ентузијазмом „филмација” и новинара из радија и писаних медија.

Рамиз Етемовић, великан југословенског и уопште овдашњег новинарства, рођен у Радуховцу близу Тутина, зачетник је новинарства у Новом Пазару. Његове прве репортаже на радију од пре шест деценија нису имале само информативни, образовни или забавни карактер, већ су то биле веома моћне „грађевине” које су спајале људе и народе.

– И данас мислим да је то оно право. Људи морају да живе заједно, људи морају да се поштују, то је најважније у животу – увек говори Рамиз.

Човек који је завршио највише школе и југословенску књижевност увео у свој живот и племенито новинарство, одувек је

неуморно обилазио свој крај а пештерски горштаци и они с Копаоника, Рогозне или са Голије и Жељина, после сваког сусрета са Рамизом имали су увек само једну жељу, да им опет дође у походе, да се виде, попричају и да га угосте. Сви једнако без обзира на националност.

Тако је на радију заживела и прва његова емисија „Селу у походе”. Касније, када је са својим колегом и врсним сниматељем Исметом Делићем започео дописнички рад за ТВ Београд, живот људи овог дела Србије постао је видљив као на длану.

Рамиз је често пешице или на коњу, по киши, цичи зими и невремену обилазио пештерске горштаке, а онда журио на аутобус да на време пошаље филмску репортажу. Тада се први пут видело да и Србија има свој Сибир, сјеничко-пештерски Сибир где се температура често спушта и до минус 40 степени. Такве Рамизове репортаже дуго времена су украшавале Дневник чији су уредници били Душан Чукић, Омер Карабег и Ненад Ристић.

– Било ми је важно да имам добар текст – наглашава Рамиз – добар и кратак, да га лепо прочитам и да буде у складу са сли-

Рамиз Етемовић

ком, то ми је било на првом месту, али и да подвучем одговарајућу изворну музику, било да је фрула, било кавала.

Рамиз Етемовић је данас у пензији али као велики новинар с много награда, и оном посебном за животно дело, још увек ради и говори о „малим” људима у својој ауторској емисији „Вама на селу” на регионалној ТВ Нови Пазар.

Миле Јаснић

НИШ: ОБЕЛЕЖЕНА 80. ГОДИШЊИЦА ПРОБОЈА ЛОГОРА

Прво бекство у поробљеној Европи

На простору Меморијалног комплекса логора на Црвеном крсту у Нишу ове године је 12. фебруара обележена 80. годишњица пробоја логора. Венце и цвеће на спомен-обележје положили су представници града, војске, полиције, борачких удружења а нишки извиђачи су тим поводом организовали марш „Трагом логораша”.

Као и ранијих година и сада је била прилика за подсећања да је један од најзлоглашенијих логора нацистичка Немачка имала у Нишу и да је тог 12. фебруара 1942. године у том граду организовано прво бекство у поробљеној Европи. Остало је забележено да је 147 голоручких логораша напало стражаре и покушало пробој

нишког логора Црвени крст. Њих 105 је успело да се домогне слободе а 42 су изгубила живот на жицама и у кругу логора. Организатор бекства био је Бранко Бјеговић по коме носи име једно нишко насеље.

Иначе, у логору су били затворени родољуби без обзира на политичку опредељеност, као и велики број Јевреја и Рома. Од 30.000 логораша више од 10.000 је стрељано на брду Бубањ, а велики број интерниран у Пољску, Аустрију и Немачку.

Поводом ове годишњице штампана је монографија „Осамдесет година Меморијалног комплекса 12. фебруар” коју је историчар Небојша Озимић радио скоро три године.

Љ. Г.

ПОДРШКА ПОРОДИЦЕ СТАРИЈИМА КАО ДРУШТВЕНИ РЕСУРС

Брига има различите облике

Актуелна здравствена криза изазвана пандемијом вратила је у сам врх светских тема, о чему смо и ми писали, питање појачане друштвене бриге о старијима. У међувремену је урађен низ нових глобалних студија и анализа које су само потврдиле почетне сумње – за ове две године, услед смањеног кретања и других узрока, значајно је опала способност старијих особа за обављање једноставних свакодневних активности.

У Великој Британији, рецимо, око 42 одсто старијих је пријавило да су потешкоће које су имали при кретању постале још израженије, те да теже обављају и друге активности које им раније уопште нису представљале проблем. Мишићи су ослабили, снага, равнотежа и флексибилност су начети, али пандемија није узела само данак мобилности, већ и самопоуздању и капацитету милиона старијих да и даље живе самостално без додатне подршке.

То је отворило низ нових питања са којима се подједнако сусрећу породице у свим деловима света, не само оним где традиција налаже да деца увек брину о родитељима и старијим рођацима.

У стручним, као и у мање формалним разменама мишљења воде се озбиљне полемике о аспектима савремене породице, да ли је она спремна да пружи подршку и негу и старијим члановима или примарна породица има своје потребе о којима мора првенствено да брине. Другим речима – време је данас новац, а он одређује наше приоритете.

У том контексту постављена су и многа непријатна питања, од тога да ли је данас мања наклоност деце према родитељима до обесхрабрујуће тезе да су домови за старе симбол друштвене незахвалности, односно немарности деце за оне који су их родили. Један од најважнијих аргумената је да свако треба да добије љубав и утеху од сопствене деце и породице а не од непознатих људи.

Јасно је да је у савременом свету све претрпело промене па је и породична структура морала да се прилагоди новом окружењу. Велике заједничке породице више генерација су реткост, али деца и даље желе да њихови родитељи буду срећни и безбедни. Многи старији то схватају на прави начин и имају разумевања за своју запослену децу. Истовремено, домови за старе и различите животне заједнице за сениоре постали су уобичајен концепт, преовлађујући у већини развијених земаља широм света. И упркос интуитивним уверењима да је ово решење

неприкладно јер породица треба да буде одговорна за своје старије чланове, постоји низ разлога када је оно једино могуће.

Тврдња да је емоционални и морални „систем подршке“ који долази од породице понекад лековитији од медикамената није без основа али поједини здравствени проблеми су превелики за кућне услове и захтевају даноноћну бригу. Све је чешће је реч и о деменцији (и до 70 одсто корисника установа за старе болује од неког облика деменције) или је пак дом једина опција за родитеље чија деца не живе у истој земљи. Иако се у критичким разматрањима о домовима за старе занемарује то да им се корисници некада и радо придружују јер им обучено особље које ради 24 сата пружа осећај сигурности, остаје чињеница да већина старијих не жели да буде збринута на тај начин. Већина би одлучила да остане у својој кући, да „старе на месту“, у својој друштвеној мрежи, рутини и познатом окружењу.

Шта онда неко може учинити да помогне себи (и породици) да што дуже остане независан у свим аспектима претходног живота?

За почетак – може планирати. Планирање није лако јер никада не знамо на које би се све начине наше потребе могле да се промене, али први корак је да предвидимо која би нам врсти помоћи могла затражити у блиској будућности. Нама или нашем супружнику.

Један од добрих начина планирања је да се редовно контролишу и прате све болести или здравствени проблеми који би

могли да се погоршају или да нам отежају кретање. Уз редовне прегледе, данас постоје разни уређаји који ће нас подсетити да узмемо лек, као и кутије за таблете у којима је могуће поделити пилуле за целу недељу.

Кретање није баш најбоље? Можда би штап или ходалица помогли. Све је боље него одустати од ходања, онда нема повратка.

Да ли вам је досадно код куће? Пронађите активности и пријатеље. Можда у парку, можда у удружењу пензионера. Друштвена изолација и усамљеност су озбиљни мада потцењени ризици за јавно здравље који утичу на значајан део старијих.

Живети код своје куће значи да ће и даље постојати уобичајено одржавање и административни задаци – од плаћања рачуна до замене осигурача или поправке бојлера. Ово може бити већи изазов и немојте се устручавати да тражите помоћ млађих чланова породице или пријатеља. Повремено су старији несклони да прихвате подршку споља јер мисле да им то одузима контролу али све је у реду док постоји слобода доношења личних одлука.

Као што рекосмо на почетку, здравствена а са њом и економска криза старење је глобално учинила још већим изазовом него што оно већ по себи јесте. Многи су некога изгубили, неки су се и сами разболели. А ако су и имали срећу да их не задеси ништа од тога, суочили су се са реалношћу да ће њихова деца, на чију бригу и помоћ су рачунали, морати да раде још дуже и више него што су они.

М. Јовановић

Италија ради на новој, седмој по реду реформи свог пензијског система, како би се у њега, како је средином фебруара известила агенција Ројтерс, „унело више флексибилности“. Изнудица је овога пута и чињеница да је област пензија регулисана привременим моделом чија важност истиче крајем ове године, пошто је, под притиском демонстрација, напуштена реформа из 2011. која је донела велики скок у броју година за завршетак радног века.

Преговори владе и националних синдиката почели су крајем фебруара, са амбицијом да се споразум постигне до краја марта. Једно од најделикатнијих питања и овога пута ће бити године за одлазак у пензију.

Седма реформа у Италији

Полазиште владе је да треба омогућити и ранији завршетак званичног радног века, али на начин који неће додатно оптеретити већ пренапрегнуте пензијске фондове.

Италија данас за пензије троши највише у Европи – око 17 одсто свог БДП-а, ако се изузме Грчка са својом траумом дужничке кризе из прве деценије овог века. Италијански јавни дуг је, пре свега због задуживања за пензије, већ одавно пробио плафон и износи око 150 одсто бруто друштвеног производа – свега што се за годину дана у италијанској економији произведе и кроз услуге размени.

Како се напомиње, новом реформом треба да се озваничи правило да они који раније одлазе у пензију, то чине са разумевањем да ће им висина пензије бити усклађена са укупним износом доприноса које су током радног века унели у систем.

Препоруке Словенији

Словенија би требало да реформише свој пензијски систем да би га ускладила са рапидним старењем свог становништва, срж је препоруке садржане у најновијем извештају ОЕЦД, клуба 38 развијених земаља који сачињава и редовне годишње извештаје о „здрављу“ глобалних и националних социјалних институција.

Извештај који је објављен крајем јануара констатује да ће се старење становништва Словеније рапидно повећавати све до краја овог века, што ће донети и последично повећање трошкова за пензије са данашњих 10 одсто БДП-а на 15,7 до 2050 (већи постотак пораста у том периоду имала би само Италија).

На нивоу ЕУ, пензијски трошкови би дотле расли драстично спорије: у просеку са 11,6 на 12,6 процената.

Оно што је, по оцени експерата ОЕЦД, повољније у Словенији него у њеном европском окружењу јесте околност да су неједнакости у примањима старијег становништва много мање него у већини других земаља. Неповољност је, међутим, податак да је запосленост после достизања 60. у Словенији веома мала и једва додаје до половине просека у ОЕЦД.

„Радити дуже је кључна потреба ако Словенија жели да сачува ниво пензија и финансира их на одржив начин“, закључак је извештаја ОЕЦД.

Корона скраћује животни век

Влада Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске морала би да размисли своју одлуку о продужењу броја година за одлазак у пензију, пошто најновије бројке Канцеларије за националну статистику показују да се не живи све дуже, него да се, напротив, животни век скраћује за оне који су достигли 66 година, што је тамо граница за завршетак радног века и за мушкарце и за жене.

Према најновијим пројекцијама, њихов очекивани животни век се скраћује за преко две године, а можда и више, с обзиром на то да све последице пандемије ковида-19 још нису сагледане.

– Овако драматична промена за тако кратко време налаже фундаменталну ревизију владиних планова да се повећа број година живота за одлазак у старосну пензију – оценио је у британским медијима експерт за питање пензија Чарлс Веб.

По другим оценама, поменуто скраћивање животног века у УК је привремена аномалија, с обзиром на дугорочне демографске прогнозе да је очекивани животни век оних који се рађају данас дужи од оног рођених јуче. Мушким бебама рођеним 2020. тако се прогнозира да ће у просеку живети 87,3 године, а женским 90,2.

Швајцарска: пензије поново на референдуму

Проблема са реформом пензијског система има и богата Швајцарска, где је, после кампање дуге 50 дана, прикупљено 100.000 потписа за још један референдум, овог пута да би се оборили планови владе за промене које су у парламенту већ усвојене.

Број потписа је дупло већи од законског минимума од 50.000, а нови плебисцит траже лево оријентисане партије и синдикати који се првенствено не слажу са владином намером да се доба за одлазак у пензију за жене са 64 помери на 65 година.

Присталице реформе сматрају да је она неопходна да би се обезбедила одрживост система и после 2030. Референдуми о пензијама (али и о сваком иоле значајном друштвеном питању) у Швајцарској су иначе чести, а тренутно су у опцијају бар три различите иницијативе за промену пензијског система.

М. Б.

КАТИ ГЕЦИЋ НАГРАДА ЗА НЕГОВАЊЕ СТАРЕ ИЗВОРНЕ ПЕСМЕ

Песма и игра подмлађују

Кикинджанка Ката Гецић (84) пред публиком аматерски пева и игра дуже од 70 година. Од тога, три деценије је провела у редовима КУД „Сунчана јесен“ у саставу Градског удружења пензионера у Кикинди. У том својству стекла је и диплому поводом 30-годишњице активног рада у том ансамблу. Пролог лета заслужила је још једно признање. Кикиндско Академско друштво за неговање музике „Гусле“ доделило је неколицини учесника у свом летошњем Етно-кампу вредна признања. Ката Гецић је примила захвалницу за допринос у својству певача и казивача старих изворних народних песама. Слушаоци су били студенти и истраживачи, који су сакупљали усмену грађу у српском и румунском делу Баната, Поморишју и Клисуре.

Кикиндска пензионерка почела је у родном Иђошу да упознаје благо народне музике. Певањем је задојена у својој породице где је била најстари-

Певачка група „Кикиндске бећаруше и гајдаш“: Ката Гецић (друга слева)

је од седморо деце. У Кикинди, где су се преселили због очевог премештаја, наставља да негује љубав према музици. У граду се придружила рејонским културним групама.

– Била су то састајања налик на традиционална на уличним рољевима, само под кровом – сећа се Ката.

Кад се запослила у кланичкој индустрији ПИК учланила се у КУД „Банат“ у чијем саставу је пословао њен колектив. Каже да су приредбе често одржаване па су имали прилике да прикажу свој младалачки таленат и да науче много.

Ката је од 1990. године почела да наступа уз пратњу гајда-

ша Бранислава Бранета Зарића. С њим и још неколико колегица из „Сунчане јесени“ и „Гусала“ основали су музичку групу „Кикиндске бећаруше и гајдаш“. За РТВ Војводина снимили су и документарни филм „Ревена“ о народном обичају када једном годишње жене само уз свирца, најчешће гајдаша, теревенче без мушкараца. Њен глас, складно срастао са звуцима гајди, чули су на гостовањима у многим војвођанским местима, по Србији, али и у иностранству.

Ката Гецић је члан КУД „Сунчана јесен“ од 1988, и још помаже у његовом раду.

– Вратила сам народну ношњу којом сам била задужена а поклонила сам своју коју сам сама сашила. Драги су ми сусрети са колегама. Подмлађује ме дружење са њима па сам често на њиховим пробама – каже још витална Ката која памти све стихове.

Сава Завишић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Покретање рада месних организација

Пандемија коронавируса, која траје већ две године, знатно је погоршала материјални и здравствени положај пензионера у Лесковцу и Јабланичком управном округу.

– Читав претходни период био је посвећен оживљавању рада нових пензионерских организација по месним заједницама. У циљу одржавања активности нашег удружења у месним заједницама у сеоским срединама, били смо у сталној директној вези са председницама месних одбора са којима су размењиване информације али и проверавана активност на пословима који су били у току – наглашава Братислав Здравковић, председник Удружења пензионера града Лесковца.

Из познатих разлога прошле године није било значај-

Наступ лесковачких пензионера на Сајму за пензионере у Нишу 2019. године: фолклорна секција „Сава Чокот“

них активности у међуградској сарадњи, тако да су планиране активности у дружењу старих са вршњацима из суседне Бугарске и Северне Македоније, као и са удружењима у другим већим градовима Србије

и Републике Српске одложене за јесен 2022. године, истичу у овом лесковачком удружењу.

До краја априла ове године социјално угроженим члановима удружења биће подељени ваучери од по две хиљаде дина-

ра. За ову намену планирано је укупно три милиона динара.

Тренд погоршања материјалног положаја пензионера у Јабланичком управном округу започео је, како истичу у овом удружењу, још пре двадесетак година.

– Последње повећање пензија и плата неће значајно променити материјални и здравствени статус лесковачких пензионера, јер око 11.000 њих има пензије испод 20.000 динара – наглашава председник Здравковић.

Очекује се да предстојећа скупштина Удружења пензионера града Лесковца усвоји зацртане планове из актуелне социјалне политике удружења у границама његових материјалних могућности а све за добробит најстарије популације у овом граду.

Т. Стевановић

Витезови толеранције

Удружење родитеља, деце и омладине са инвалидитетом „Свитац” из Књажевца постоји тек годину дана, а полако и сигурно доприноси да се у градићу на истоку Србије подигне свест о томе са каквим се све потешкоћама ова деца сусрећу.

Удружење окупља двадесет седморо деце и омладинаца и шездесетак људи који су у Удружењу као стална подршка: волонтери, родитељи и пријатељи, грађани великог срца који желе да помогну. Такође, велику подршку имају и од општине Књажевац.

Свакодневне радионице, излети и дружења покрећу их и мотивишу да наставе свој рад како би се деци пружила подршка и љубав и како би им показали да су равноправни чланови заједнице. Хуманитарне акције, концерти и хуманитарни рад дају крила, како члановима Удружења, тако и онима који препознају њихове потребе.

За свој хуманитарни рад Удружење „Свитац” добило је и признање „Витез толеранције” које му је додељено 26. јануара у Кући Ђуре Јакшића у Београду.

Удружење „Витезови осмеха” препознало је рад и посвећеност Удружења „Свитац”, као и мотивисаност за даљи напредак и помоћ

Чланови удружења са волонтерима, родитељима и пријатељима

деци са посебним потребама, и за то их је наградило.

– Ова награда нам много значи. За нас је то подстрек да радимо још више и још боље. Захваљујемо општини Књажевац која нам је помогла око одласка у Београд на уручење награде – рекао је Владан Чоловић, оснивач Удружења „Свитац” из Књажевца.

О њиховом раду чуло се и на републичком нивоу, те су на иницијативу председника Александра Вучића и његовог кабинета добили комби у вредности од два

милиона динара. Ово специјално возило са рампом умногоме олакшава свакодневне активности деце са инвалидитетом, јер има и оних који не могу сами, а ни уз помоћ родитеља и старатеља до школе. Такође, многа деца долазе из околних села.

У знак захвалности што се боре за неки лепши и светлији пут, добили су и помоћ од новоотвореног маркета Дис у Књажевцу. На отварању маркета, Удружењу „Свитац” уручен је телевизор и пакетићи за децу.

– Имамо заиста велику подршку локалне самоуправе и свих привредника. Позивам све суграђане да нам се придруже и да заједно допринесемо бољем животу ове деце – поручила је Тања Алексић, заменик председника Удружења „Свитац”.

Брига о друштвеној заједници и помоћ онима којима је то најпотребније, најбољи је начин да се подигне свест грађана о потешкоћама које прате ову децу.

Ивана Вуликић Вучић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРОЦКА

Кренули излети

После дужег затишја, у Удружењу пензионера Гроцка почели су да организују излете. Најстарији су се ужелели путовања па је интересовање велико. Планирана су путовања до Турије, Качарева и манастира Тумане, а за сваку од дестинација предвиђен је по један аутобус. Разговарали смо са председником грочанских пензионера, Слободаном Лукићем (на слици), и о другим темама за које је заинтересовано чланство.

– Посредством Фонда ПИО добили смо 449.000 динара од којих је спаковано и подељено 450 хуманитарних пакета за пензионере са најнижим примањима. Такође захваљујући Фонду ПИО, прошле године је на бесплатну рехабилитаци-

ју упућено 160 чланова, од 600 колико се пријавило. Из нашег фонда солидарности можемо да издвојимо око 200.000 динара месечно, за пет до десет пензионера. Они додељена средства враћају, без камате, у више месечних рата – каже Лукић.

У општини Гроцка живи 18.000 пензионера а прошле године чланарину је обновило њих 1.500.

– На територији општине одскора постоји неколико паралелних удружења, што ствара велике проблеме, и непотребно уноси раздор и прави свађу. Довољно је да се окупи неколицина заинтересованих и могу да оснују удружење, у циљу добијања радног простора. Дотле наше удружење, које постоји 70 година, ради у скученим

просторијама, тако да са потешкоћама обављамо свакодневне активности – навео је челник грочанских пензионера, који каже да очекује на Савез пензионера Србије некако размотри ово питање.

М. А.

ЈАГОДИНА

Акцијаша и волонтери заједно

Почетком ове године одржана је редовна годишња Скупштина Удружења учесника омладинских радних акција и волонтера Јагодине. Скупштини су присуствовали гости из Савеза удружења учесника омладинских радних акција Србије (СОРАС) из Београда и из Крагујевца.

Расправљало се о извештају о раду у прошлом периоду, о плану рада и финансијском плану за 2022. годину, као и о начинима финансирања.

Међу усвојеним плановима посебно се истичу активности на обележавању 1. априла, Дана ОРА, потом обиласку некадашње ОРА „Пештер“, обележавању градске славе Петровдана, као и организовању међународног скупа бригадиста.

Изабрани су представници јагодинског удружења у Скупштини СОРАС-а и донета одлука о учешћу на конкурс за финансирање пројеката и програма од значаја за локалну самоуправу средствима из буџета локалне самоуправе.

Један од сталних задатака удружења учесника омладинских радних акција и волонтера Јагодине јесте омасовљење чланства и прикупљање архивске грађе за издавање монографије о бригадистима Јагодине.

А. Г.

НОВИ БЕЧЕЈ

Становање уз подршку

Корисници становања уз подршку Дома за одрасле и старије „Свети Василије Острошки – Чудотворац“ у Новом Бечеју после ублажавања мера против епидемије поново су активни у оквиру радионица које организују и воде асистенткиње Маја Кормош и Габријела Поша.

Прилика да се види њихова креативност и оно што су осмислили и вежбали са асистенткињама било је обележавање Светог Саве, када су организовали приредбу на којој их је подржала и директорка установе др Љиљана Богнић.

На приредби су упознали остале становнике дома са животом и радом Светог Саве кроз прозна дела и поезију, а присутни су имали прилику и да виде како су, уз много труда и маште, направили Храм Светог Саве.

Г. О.

УСТАНОВА ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР БЕОГРАД

Добили вредан поклон

Без обзира на пандемију, активности корисника Установе Геронтолошки центар Београд нису престале. Сениори ове установе имали су недавно прилику да се прикључе радионици иконописа и да се упознају са лепотама црквене уметности. Радионица је одржана у клубу „Драгиша Ћирић“ у Земуну (на слици).

Ова специфична сликарска техника обилује симболиком, како везано за одабир боја тако и у смислу канонског приказа сцена. Свако ко је имао прилику да се опроба у техници иконописања увидео је да она учи стрпљењу и остварењу духовног мира и задовољства, утисци су свих учесника радионице.

Ова установа добила је 21. фебруара 2022. вредан поклон од Културно-уметничког друштва „Извор“ из Реклингхаузена које им је уз подршку и сарадњу са Српском православном црквом послало донацију у виду медицинске опреме, намештаја и гардеробе. Овај хумани гест знатно ће утицати на квалитет живота корисника УГЦБ као и на рад особља.

Корисници и особље су веома захвални дародавцима, поручују из УГЦБ.

Г. О.

КИКИНДА

Свечари у Дому пензионера

Општинско удружење пензионера у Кикинди од 2004. године обележава Савиндан као своју крсну славу. Прославу није прекинула ни пандемија коронавируса, само је смањила број званица. Скромно и достојанствено, крсна слава је одржана и овог пута, поштујући све мере заштите.

Свечари у садашњем Градском удружењу пензионера (ГУП) у Кикинди приредили су скуп у свом Дому пензионера како то налаже обичај. Протојереј у пензији Јован Силашки, први духовник у кикиндској општини који се учланио у пензионерску организацију и који наступа у њеном КУД-у „Сунчана јесен“, осветљао је и пресекао славски колач. Кума славе била је Драгиња Тосеги, такође чланица „Сунчане јесени“. Донатор је био Драгомир Терзин, члан ГУП-а.

И ове године међу званицама су били и челници локалне самоуправе, градоначелник Никола Лукач и председник Скупштине града Младен Богдан. Они су донели торту.

С. З.

Свештеник и кума славе на овогодишњем обележавању Савиндана

ЛЕСКОВАЦ

Достава пакета на кућне адресе

Градско веће Лесковца донело је 14. фебруара одлуку да се из буџета града издвоји око 25 милиона динара за поделу солидарних пакета пензионерима чија месечна примања не прелазе 30.000 динара.

Пакете ће добити и корисници новчане социјалне помоћи коју примају посредством лесковачког Центра за социјални рад.

Лесковачки пензионери у обиласку бања пре пандемије

Према процени надлежних, овом приликом биће обухваћено око 11.000 пензионера, а пакети ће бити достављани на кућне адресе до краја марта ове године, уз поштовање мера заштите од коронавируса.

У лесковачком Удружењу пензионера ове године планирају активности својих волонтера на обиласку чланова у сеоским подручјима, посебно у местима удаљеним више од 20 километара од центра града.

– Наше овогодишње активности базирају се на материјалном и здравственом збрињавању наших чланова. Обновимо сарадњу и са бањским центрима у Републици – кажу у управи овог лесковачког удружења.

Т. С.

СВРЉИГ

Обележили дан вина и љубави

Свети Трифун, 14. фебруар – дан љубави и вина, обележен је у Клубу удружења пензионера Сврљиг. Пензионери су без обзира на своје године с љубављу прославили најромантичнији дан.

Много је пензионерских прича из младости... љубавни састанци, фризури, гардероба, сећања на лепоту живљења која је прохујала. Сада своју љубав углавном поклањају најмилијима, деци и унуцима.

Уз богату трпезу коју су сами припремили, а уз поштовање епидемијских мера, забава се одужила и сви су поделили лепе утиске и бар мало опустили душу.

На Светог Трифуна многи чланови Удружења, виноградарски, орезали су своје лозе за добар овогодишњи род, па се наша и нека флаша вина и здравица за дуг живот.

С. Ђ.

УБ

Расте број чланова

У Општинској организацији пензионера УБ у току је упис и обнова чланарине за ову годину. Удружење је постало бројније за 250 нових чланова, а број на годишњем нивоу варира између 700 и 800, од 6.800 сениора колико живи у граду на обали Тамнаве.

– Крајем 2021. успешно смо, посредством Фонда ПИО, реализовали две акције. Од 380.000 динара помоћи, колико смо добили за чланове са најнижим пензијама, поделили смо 572 хуманитарна пакета, вредности по 1.600 динара. На бесплатну рехабилитацију отишло је 68 пензионера, од 195 пријављених. При крају смо са набавком угља која се не одвија по плану јер тренутно имамо проблем са дистрибуцијом сушеног – каже председник Тихомир Цонић (на слици).

Прошле године организована су четири једнодневна излета. Пензионери се, ипак, радије одлучују да путују посредством УП „Треће доба“ из Уба, које их, уз помоћ општине, води на бесплатне излете.

Сваког четвртка у Клубу пензионера организују се дружења, и уз музику и пиће проведе се неколико сати у веселој атмосфери.

М. А.

МИРИЈЕВО

У плану сарадња са удружењима са КиМ

Удружење пензионера „Треће доба“ из београдског насеља Миријево једно је од најактивнијих у општини Звездара. И поред пандемије, уз поштовање прописаних мера, план активности за прошлу годину је потпуно реализован, каже председник Удружења, Душан Матић.

У удружење је учлањено око 700 пензионера и посебна пажња се посвећује сарадњи са удружењима широм Републике. Нарочито их је обрадовало да је поново заживео Савез пензионера Косова и Метохије.

– Одлучили смо да са једним бројем удружења са КиМ успоставимо ближу сарадњу па ћемо ускоро организовати и сусрет како бисмо се договорили о активностима и даљим корацима – каже Душан Матић.

Чланови миријевског удружења су веома заинтересовани да посете своје „колеге“ у овој покрајини и да се упознају са културноисторијским знаменитостима овог дела Србије.

М. Т.

Трстеник: признања најбољим винарима

Уз традиционално сечење славског колача и културно-уметнички програм, трстенички виноградарски, воћари и винари 18. пут су прославили свој дан и славу Светог Трифуна (на слици). Организатори ове манифестације били су као и раније општина Трстеник, њена Туристичка организација, Народни универзитет, Канцеларија за пољопривреду и удружење „Свети Трифун“.

Према речима Владимира Јевтића, директора Туристичке организације у Трстенику, на конкурс за оцењивање квалите-

та вина пријавио се велики број винара. Стручна комисија оцењивала је 89 узорака различитих сорти вина у категоријама црвено, бело и розе. На пригодној свечаности уз изложбу вина, калемова и опреме за производњу пратећих ручних радова, проглашени су најбољи винари којима су додељена признања. Укупно 27 произвођача добило је златне и сребрне плакете и медаље за различите сорте вина.

– Трстеничко подручје има дугу традицију у области виноградарства, производи од гро-

жђа су препознати по квалитету. Локална самоуправа настоји да подстицајима и мерама из године у годину што више изађе у сусрет винарима и виноградарима, уз сталну комуникацију са њима. Подстицаје нарочито усмеравамо за осигурање усева, јер то је препозната и значајна мера. Наставићемо и даље ове активности како би наши пољопривредници били задовољни и остваривали што уносније приходе – рекла је Милена Турк, председница општине Трстеник, у свом обраћању присутнима. Она је виноградарима,

воћарима и винарима честитала славу и пожелела још боље успехе у наредном периоду.

Према речима председника СО Трстеник Герасима Атанасковића, на подручју трстеничке општине засађено је 2.200 хектара винограда, а сваке године произвођачи уберу 15.000 тона грозђа. На 20 хектара гаје се винске сорте са географским пореклом, а на 1.500 хектара гаје се остале винске сорте, док су стоне сорте засађене на 680 хектара, додао је на крају Атанасковић.

Д. Ивановић

Сремски Карловци: да нова сезона буде што боља

Деветнаесту годину заредом у Сремским Карловцима су произвођачи грозђа и вина прославили Светог Трифуна. Обред је обављен на огледном добру за виноградарство новосадског Пољопривредног факултета, извештава портал Сремски Карловци.инфо.

Након освештања славског колача и жита у самом винограду, свештеник Саборне цркве у Сремским Карловцима Станко Лакетић поручио је да је велико дело радити у виноградима, јер читав свет у Библији се назива „виноград господњи“.

Саставни део церемоније која се на Светог Трифуна обавља у виноградима јесте симболично орезивање лозе, које припада куму славе, а ове године је то био успешни виноградар Стеван Петровић (на слици). Њему

Фото: Ђорђе Радивојевић

је продекан Пољопривредног факултета у Новом Саду професор Ненад Магазин уручио повељу факултета за допринос развоју виноградарства и винарства.

Стеван Петровић, који са братом и оцем обрађује око 13

хектара винограда, рекао је да се нада доброј години, бар као што је прошла била.

Директор Департамана за воћарство, виноградарство, хортикултуру и пејзажну архитектуру Пољопривредног факултета у Новом Саду, проф.

др Драгослав Иванишевић, подсетио је да од Светог Трифуна традиционално почиње орезивање винове лозе, и да се може рећи да је ово заиста прави период за те радове, иако на већим имањима виноградарски већ приводе крају резидбу.

– Лоза је у доста добром стању – казао је Иванишевић. – Зима није била оштра, а и јесен је била лепа, те се лоза припремила за презимљавање. У току је период топлог времена, што лози не смета, штету јој само могу нанети јаки мразеви у марту – поручио је проф. Иванишевић.

На слави је био и председник општине Сремски Карловци Александар Стојкечић а после молитвеног чина у винограду, уследила је дегустација прошлогодишњих вина у просторијама огледног добра. **Г. О.**

Решење о наслеђивању, па исплата заостале пензије

? Н. П., Рашка: Да ли постоји неки законски рок за неисплаћени износ пензије по смрти пензионера, јер је често неизвесно када ће се сам оставински поступак завршити. Пошто се ради о новчаним потраживањима, који је тај рок, ако уопште постоји?

Одговор: Не постоји рок за исплату неисплаћеног износа пензије по смрти корисника. По окончању оставинске расправе, потребно је доставити оставинско решење служби исплате пензија у филијали Фонда која је вршила исплату пензије, копију личне карте лица коме ће се извршити исплата доспелих неисплаћених пензија и податке о рачуну за уплату. Да би се исплата реализовала неопходно је да у решењу о наслеђивању буде прецизно наведен наследник (уколико се решењем утврди

да има више наследника) и тачан износ неисплаћених пензија.

Потврду о доспелим неисплаћеним пензијама странка може добити на основу усменог захтева ако се обрати исплатној служби у филијали. Потребно је да странка достави на увид своју личну карту, извод из матичне књиге умрлих и чек од пензије умрлог корисника. Поменути потврда може се добити и ако се поднесе писани захтев филијали са наведеним прилозима, а потврда ће бити послата на кућну адресу подносиоца захтева.

Док траје судски спор, решење није правоснажно

? Н. П., Рашка: Године 2019. добио сам привремено решење за старосну пензију којим је утврђен аконтативни месечни износ пензије. Незадовољан тим привременим решењем, поднео сам жалбу Дирекцији Фонда ПИО Београд, ради поништаја привременог решења, али је жалба одбијена. Незадовољан таквим решењем, покренуо сам управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду ради поништаја решења РФ ПИО Дирекције Фонда у Београду, и тај процес још траје.

Будући да Закон о ПИО каже да „ако у року од три године од дана правоснажности привременог решења нису утврђене недостајуће чињенице и подаци, аконтативни износ пензије постаје коначан, о чему се доноси решење по службеној дужности“, моје питање је да ли у овом случају привремено решење не може бити правоснажно док се не заврши поступак пред Управним судом у Београду?

Одговор: Решење о праву на пензију не може да постане правоснажно док се води судски поступак. Након окончања судског поступка, списи пред-

мета се враћају Фонду ПИО који је дужан да поступи по одлуци суда, или да покрене нов поступак о праву на пензију или да донесе коначно решење.

Доприноси за ПИО и притвор

? Н. П., Рашка: Мој рођак је учествовао у саобраћајној несрећи почетком 1990. године у којој је оглашен кривим. Био је у сталном радном односу (на неодређено време).

Против њега је одређен притвор решењем истражног судије окружног суда и био је у притвору три месеца. Тада је решењем удаљен са рада – посла.

Док је био у притвору накнада личног дохотка исплаћивана му је на терет истражног одељења окружног суда. Да ли је суд поред исплате личног дохотка, по Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање, био дужан да уплаћује и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање?

Одговор: За време трајања притвора запослени има право на накнаду зараде која се исплаћује за време његовог удаљења са рада, и која има

карактер зараде. То значи да се на ову накнаду обрачунавају и плаћају порез и доприноси на исти начин као код обрачуна зараде.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Право на породичну пензију не застарева

? К. Б., Мајданпек: Мој тата је преминуо па ме занима да ли мама која има своју пензију може да користи његову пензију, а да се одрекне своје? Да ли је прописано неко време да се изјасни у вези са тим, с обзиром на то да је тата умро 12. 9. 2021? Уколико може да оствари то право, који проценат његове пензије јој припада? Тата је био прималац и дела пензије из Хрватске, па нас занима да ли има права и на тај део.

Одговор: Уколико Ваша мајка има навршене 53 године живота, она може да поднесе захтев за остваривање права на породичну пензију по смрти свог супруга. Право на породичну пензију не застарева, и остварује се уколико су испуњени услови по прописима који важе у моменту подношења захтева.

По окончању поступка, када се утврди право на породичну пензију и износ, Ваша мајка ће добити обавештење да се изјасни коју пензију жели да прима. Уколико се определи за породичну пензију, врши се обустава исплате старосне пензије и

од наредне исплате започиње исплата породичне пензије.

Износ породичне пензије за једног члана породице је 70 одсто пензије коју би корисник примао. Између Србије и Хрватске постоји Споразум о социјалном осигурању што значи да ће Фонд ПИО Републике Србије по службеној дужности покренути поступак остваривања права на породичну пензију и у Хрватској, на прописаним међудржавним обрасцима. О праву на породичну пензију по прописима који важе у Хрватској, одлучиваће Хрватски завод за мировинско осигурање, од којег ће Ваша мајка добити решење по поднетом захтеву.

Бављење спортом и пензијски стаж

? В. С., Београд: Како да проверим свој пензијски стаж, с обзиром на то да никад нисам радио у Србији, а годинама сам уплаћивао доприносе за ПИО у Југославији, односно Србији (немам тачну евиденцију о уплатама), по основу играња одбојке у савезном рангу. На који начин да то проверим?

Одговор: Својство осигураника по основу бављења спортом може да се призна спортисти који је био члан спортског клуба који се такмичио у савезном рангу или у спортовима у којима се такмиче појединци.

Потребно је поднети захтев за утврђивање података о стажу осигурања и својству осигураника надлежној филијали ПИО према месту пребивалишта, на основу којег се спроводи поступак и доноси решење.

Уз захтев за утврђивање својства осигураника спортисте потребно је приложити званичне доказе: јавне исправе из којих се види да се лице у одређеном периоду бавило спортом (регистрација, здравствени картон, записници са утакмица и сл.), потврду – доказ којег ранга је био клуб у време када је спортиста био члан тог клуба, односно потврде матичног клуба, одговарајућег гранског и Спортског савеза Србије и доказ о школовању у време када се спортиста налазио у клубу.

СКАНДИНАВКА

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	РАЗОТКРИВАЊЕ НЕКЕ ПОДВАЛЕ	ОСОВИНА (СКР.)	СТАРОЕГИПАТ. БОЖАНСТВО	УЖИВАЛАЦ У ТУЂИМ МУКАМА	ПРИТИСАК	СЛАНО ЈЕЗЕРО У ТУРСКОЈ	ОБЕСИТИ О НЕКУ КУКУ
ЗАРОБ- ЉЕНИШТВО							
МАЊИ АСТАЛ, СТОЧИЋ							
СИМБОЛ СУМПОРА		ГРАД У ТУРСКОЈ МЕСТО ЗА СЕНО					
КУЋНИ САВЕТ (СКР.)			ИЗВРШНИ КОМИТЕТ (СКР.) ЈЕДНАКИ			ОЗНАКА ЧЕЛИКА РАДИО-ТВ. УРЕЂАЈ	
БРАЗИЛ. СИТНА НОВЧАНИЦА					АНТОНИЈЕ ИСАКОВИЋ ПОТЕЗ ГУДАЛОМ		
ГОТОВО ЈЕЛО ЗА КАСНИЈУ УПОТРЕБУ							
ШАВ НА ЖЕНСКОЈ ЧАРАПИ				МЕСТО У СРБИЈИ МЕСТО У СЛОВЕНИЈИ			
ОДСЕЧЕНИ КОМАДИ ХЛЕБА							АКОНТАЦИЈА
АД-АКТА (СКР.)			МЕРА ЗА ТЕЖИНУ ВОДОВОД. ОТВОРИ				
СИМБОЛ ВАНАДИЈУМА		ПИСАЦ БЕРНАРД КАМЕНИ ЗИД			АВЕНИЈА (СКР.) ВРСТА МАЈМУНА		
ВРСТА ПАПАГАЈА						ПРВО СЛОВО МАЛИ ВРАПЦИ	
ГРАД НА АТЛАНТСКОЈ ОБАЛИ							
ЕСТОНАЦ (КРАЂЕ)				УМЕТНОСТ (ЛАТ.) ЗАСАЂИВАТИ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОПЕРА ПУЧИНИЈА АМЕРИЧКА МОНЕТА						РАНИЈИ ФУДБАЛЕР, РАЈКО
ФИЛМСКА ЗВЕЗДА					ПРОМЕТИЈУМ ВРСТА МИНЕРАЛА		
ОРОЗ ПУШКЕ (МН.)							
СИМБОЛ ЛАНТАНА			ВРСТА МИНЕРАЛА ОКЛАХОМА (СКР.)				
ОЗНАКА АУСТРИЈЕ		НЕСТАТИ ОДЛАЖЕЊЕМ АМПЕР					
НАШ ПИСАЦ, СЛОБОДАН							

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							

Укрштеница се решава тако што сами уписујете црна поља. Њихов број назначен је на крају сваког описа речи.

ВОДОРАВНО: 1. Миришљава смола (0), 2. Хемијски елемент (0), 3. Место у Србији, код Зајечара (0), 4. Место на Ђердапу (0), 5. Њива за орање (0), 6. Војна академија (скр.) – Хемијски симбол за иридијум,(3) 7. Ознака за алт – Почетак трке (1), 8. Траг оловке при писању – Трина (1), 9. Војска, армада (1), 10. Место становања – Катастарско јутро (скр.) (1), 11. Звук, глас – Индустриска биљка (1), 12. Италијанска породица градитеља виолина – Ознака за обим (1), 13. Град у Француској – Осовина (скр.) (1), 14. Мера за површину земље – Немачки филозоф, Имануел (1).

УСПРАВНО: 1. Место у Србији – Женско име (2), 2. Река у Сибиру – Мушко име (1), 3. Завеса, застор – Туђинац (2), 4. Врста експлозива – Множина (скр.) – Билијарски штап (2), 5. Опонашати – Хемијски симбол за литијум – Ознака за ампер (2), 6. Нит, влакно – Женско име – Лична заменица (2), 7. Жена од сина (одмила) – Дуговечност (1).

РЕШЕЊЕ ИЗ ОВОГ БРОЈА: СКАНДИНАВКА: поство, асталак, с, Адана, кс, ил, ч, пелс, ил, инстант, нат, Пти, кршике, аа, тона, в, Шо, ав, адепа, а, Ђу, Хејв, ест, арс, токса, дива, тм, оклидач, на, ирит, а, отиби, Ракић, БЕЛА УКРШТЕНИЦА: мастикс, анимон, Птома, Караташ, оранџа, ва, ир, а, стрп, црт, тап, армџа, стан, кј, тон, лан, Амат, о, Ница, ос, ар, кант.

Да ли сте знали ...

– да су Уједињене нације 2011. прогласиле Међународни дан среће – 20. март, који се поклапа са првим даном пролећа на северној хемисфери? Био је то предлог Краљевине Бутан који је прихваћен једногласно – све 193 земље чланице су гласале за и донеле резолуцију 66-281.

– да је срећа у Бутану толико важна да је право на њу истакнуто и у уставу? У овој земљи постоји министарство среће, а грађане на попису обавезно питају јесу ли срећни, јер је срећа један од главних приоритета националне политике у Бутану. Због тога је чак основано министарство среће, а као индикатор благостања у земљи користи се бруто национална срећа (БНС), концепт настао још почетком осамдесетих година 20. века који је противтежа бруто домаћем производу. БНС се ослања на четири стуба: добра управа, одржив социо-економски развој, очување културе и заштита животне средине.

– да је Скандинавија, упркос пандемији, и даље најсрећније место на свету? Према најновијем светском извештају о срећи, три скандинавске земље држе прва три места. Резултати традиционалне анкете агенције „Галуп“, комбиноване са показатељима развоја, показују да прва три места на листи најсрећнијих земаља света заузимају Финска, Исланд и Данска.

Ипак, многи се питају да ли је могуће објективно измерити колико је која нација срећна... али се сви слажу да је праћење и унапређивање среће људи једна од примарних тежњи сваке државе.

– да је смех један од пратећих елемената среће? Смехом се „тренирају“ хормони јер се тада производи више ендорфина, који називају и хормоном среће. Када се човек смеје активира се чак 80 мишића, а од тога њих 17 на лицу. Стручњаци тврде да је неколико минута смејања исто као и 15 минута вежбања на собном бициклу.

– да истраживања показују да се у одраслом узрасту смејемо око 17 пута дневно, а најмлађи то чине око 300 пута дневно? Жене се чешће смеју мушкарцима, него мушкарци женама. Доказано је да су се људи некад смејали у просеку 18 минута дневно, а данас је то сведено на тек шест минута. А дан без смеха је изгубљен дан, каже кинеска пословица.

Лековите мисли, о љубави

Најбоље је да Дан заљубљених траје 365 дана.

За разлику од батерија, љубав не би требало никад да се испразни.

Љубав је као цвет. Ако се не залива нежношћу, брзо пропада. Глас љубави чују и глуви.

Љубав може достићи неслушене границе. Самољубље још веће.

У брачној луци обично је жена капетан.

Душан Старчевић

Кривине

Наш човек се духовно просветљава тек кад му прекипи.

И ми имамо крем друштво. То су они свим бојама премазани.

Усијане главе су и у миру бојева.

Пронашао сам себе, и изгубио бројне пријатеље.

Више не хватамо кривине. Одавно смо скренули.

Не лези, враже. Овде нећеш имати сна.

Пеко Лаличић

Сужени погледи

Од толиких нељуди тешко је бити човек.

Пијани од успеха никада не могу да се истрезне.

За плакање од среће никада сузе нису довољне.

Тешко је научити да мислиш. Још теже је да нешто смислиш.

У афоризму мало речи много значи.

Проширио сам своје мисли, али су ми се сузили погледи на свет.

Радивоје Јевтић Јенки

Исто и различито

Исто нам се пише, али се различито чита.

Уморио сам се од прелажења преко свега.

Оно што не могу, не бих ни да могу.

Моја мисао је постала плашљива. Не одваја се од мене.

Остао сам без ичега. Све ми одбијају на глупост.

Глава ми је у торби, тако да бар торба није празна.

Милен Миливојевић

Широки видици

Унапредио је животињско царство. Постао је рогоња.

Извини, Хипократе, рече лекар и узне плави коверат.

Ни мртва није згазио. Људе није бројао.

Проширио му се видик. Сузила храброст.

Има велику моћ. Све плаћа.

Због дугог језика узеше ме на зуб.

Радомир Станојковић

Скијање и санкање

Не схватајте себе и друге превише озбиљно. У свему треба имати меру.

Многи имају две маске. Ону која штити од короне, и ону која штити од неистомисљеника.

Никад није био на скијању, на санкању јесте. Много пута су га насанкали.

Људи се лако сложе – око чега ће да се гложе.

Људска несавршеност ствара проблеме, људска добра воља их решава.

Мир и слобода немају цену, рат и ропство имају!

Невен Шијаков